

Daňová optimalizace příjmů fyzických osob

Eliška Fojtů

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Eliška Fojtů
Osobní číslo: M17128
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Účetnictví a daně
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Daňová optimalizace příjmů fyzických osob

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Na základě průzkumu literárních pramenů zpracujte teoretické poznatky týkající se daně z příjmů fyzických osob.

II. Praktická část

- Proveďte analýzu příjmů vybrané fyzické osoby a stanovte daň z těchto příjmů.
- Navrhněte daňovou optimalizaci pro vybranou fyzickou osobu.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: Tiskřená/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- MACHÁČEK, Ivan. *Optimalizace daně z příjmů fyzických osob: postupy, jak platit co nejnižší daň*. Olomouc: ANAG, 2019, 280 s. ISBN 978-80-7554-195-6.
- MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony: úplná znění platná k 1.4. 2019*. 30. vyd. Praha: Grada, 2019, 296 s. ISBN 978-80-271-2435-0.
- PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ. *Daň z příjmů srozumitelně*. 2. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2018, 168 s. ISBN 978-80-7418-295-2.
- SHELLEKENS, Marnix. *European tax handbook 2019*. Amsterdam: IBFD, 2019, 1250 s. ISBN 978-90-8722-521-6.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018, 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Pavlína Kirschnerová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 6. ledna 2020
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2020

L.S.

---

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

---

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 6. ledna 2020

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjímáním tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: .....

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá daňovou optimalizací příjmů u vybrané fyzické osoby. Je rozdělena do dvou částí, a to na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část představuje důležité aspekty daně z příjmů fyzických osob, které jsou potřebné pro zpracování analýzy v části praktické. V samotné praktické části je pak představena osoba samostatně výdělečně činná, je analyzována její daňová povinnost a následně provedena optimalizace daně.

Klíčová slova: fyzická osoba, daň z příjmů fyzických osob, daňová optimalizace, základ daně, zdravotní pojištění, sociální pojištění

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on tax optimization of chosen personal income tax. It is divided in two parts and so is theoretical part and practical part.

Theoretical part introduces main aspects of personal income tax needed to process the analysis in practical part. Practical part itself introduces self-employed person whose tax liability is being analyzed and then the tax optimization is being done.

Keywords: natural person, personal income tax, tax optimization, tax base, health insurance, social insurance

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, Ing. Pavlíně Kirschnerové, Ph.D., za pomoc a odborné rady v dané tématice, ale především za vstřícnost, ochotu a trpělivost, kterou měla po celou dobu tvorby mé práce.

"Ať už si myslíš, že to dokážeš, nebo že to nezvládneš, pokaždé máš pravdu." - Henry Ford

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 DAŇOVÁ SOUSTAVA A DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1 DAŇ A JEJÍ FUNKCE.....	12
1.2 TŘÍDĚNÍ DANÍ.....	14
1.2.1 Přímé daně.....	15
1.2.2 Nepřímé daně	16
2 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	17
2.1 SUBJEKT DANĚ	17
2.2 PŘEDMĚT DANĚ Z PŘÍJMŮ FO	17
2.2.1 Příjmy ze závislé činnosti.....	18
2.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti.....	20
2.2.3 Příjmy z kapitálového majetku.....	22
2.2.4 Příjmy z nájmu	23
2.2.5 Ostatní příjmy.....	23
2.3 ZÁKLAD DANĚ.....	24
2.4 SAZBA DANĚ	25
2.4.1 Solidární zvýšení daně	25
2.5 OSVOBOZENÍ OD DANĚ	26
2.6 NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ.....	27
2.7 POLOŽKY ODČITATELNÉ OD ZÁKLADU DANĚ.....	28
2.8 SLEVY NA DANI A DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ	28
2.8.1 Sleva na zdravotně postižené zaměstnance.....	29
2.8.2 Sleva na poplatníka	30
2.8.3 Sleva na druhého z manželů.....	30
2.8.4 Daňové zvýhodnění.....	31
2.8.5 Sleva za umístění dítěte.....	31
2.8.6 Sleva na elektronickou evidenci tržeb.....	32
2.9 ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ.....	32
2.10 ZÁLOHY NA DAŇ	33
3 DAŇOVÁ OPTIMALIZACE.....	35
3.1 VÝDAJE PROCENTEM Z PŘÍJMŮ	35
3.2 PAUŠÁL NA DOPRAVU.....	36
3.3 SPOLUPRACUJÍCÍ OSOBA	36
3.4 ODPISY DLOUHODOBÉHO MAJETKU	37
4 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	39

4.1	POVINNOSTI OSVČ	40
4.2	POJISTNÉ OSVČ.....	41
5	ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	43
5.1	POVINNOSTI OSVČ	43
5.2	POJISTNÉ OSVČ.....	44
II	PRAKTICKÁ ČÁST	46
6	PŘEDSTAVENÍ OSVČ	47
6.1	VÝPOČET DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2019	47
6.2	ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	52
6.3	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	52
7	OPTIMALIZACE DAŇOVÉ POVINNOSTI.....	54
7.1	VÝDAJE PROCENTEM Z PŘÍJMŮ	54
7.2	INSTITUT SPOLUPRACUJÍCÍCH OSOB	59
7.2.1	Převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo na spolupracujícího syna.....	61
7.2.2	Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku.....	67
7.2.3	Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna.....	70
7.3	SKUTEČNÉ VÝDAJE.....	74
7.3.1	Paušál na dopravu	74
7.4	ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ	78
	ZÁVĚR	82
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	83
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	85
	SEZNAM OBRÁZKŮ	86
	SEZNAM TABULEK.....	87

ÚVOD

Kdybychom si udělali historický výlet do světa daní zjistíme, že daně jsou tady s námi již od nepaměti. Daně například existovali již ve Starověkém Řecku. Placení daní však bylo považováno za etickou záležitost a daň byla vybírána pouze na dobrovolné bázi. Na druhou stranu ve Starověkém Římě se daňová povinnost týkala všech vyjma žen, sirotků a nemajetných občanů. Dnes daň pro mnoho lidí představuje „nutné zlo“, které musí odvést do státní pokladny, proto se čím dál tím více lidí pokouší daňovým povinnostem vyhnout, či je nelegálním způsobem snížit, tímto přijde Česká republika až o 80 miliard Kč ročně na daňových únicích. Proto jsem si jako téma své bakalářské práce zvolila optimalizaci daně z příjmů fyzických osob, kde se pokusím legálně snížit daňové zatížení vybraného podnikatele.

Teoretická část je ze začátku věnována daňovému systému ČR, dá tedy přehled o tom, co je to daň, jaké jsou její funkce a jaké druhy daní zde máme. Dále je zaměřena na daň z příjmů fyzických osob, jsou popsány základní konstrukční prvky této daně, jako jsou např. subjekt daně, předmět daně, základ daně atd. V druhé části se pak bude zabývat právě daňovou optimalizací daně z příjmů fyzických osob, avšak pouze z teoretického hlediska. Nutné kapitoly, které jsou zde také zpracovány, a které jsou s daňovým systémem ČR úzce spjaté jsou kapitoly o zdravotním a sociálním pojištění.

V praktické části nejdříve popíši vybraného poplatníka a jeho podnikatelskou činnost, následně spočítám poplatníkovu daňovou povinnost za rok 2019. Druhá část již bude zaměřena na samotnou optimalizaci daně z příjmů. Daň se pokusím legálně snížit na základě zákona, prostřednictvím několika možných způsobů, jako jsou výdaje procentem z příjmů, paušál na dopravu a využití institutu spolupracujících osob.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je legálně minimalizovat daňové zatížení poplatníka a rovněž se pokusit snížit povinné odvody zdravotní pojišťovně a České správě sociálního zabezpečení.

Téma daňové optimalizace jsem si zvolila, protože daně mohou být samy o sobě velmi ošemetné. V dnešní době platí daně téměř každý, kdo má alespoň nějaké zdanitelné příjmy. Proto si myslím, že je nutné mít o daních alespoň nějakou znalost.

Na základě informací, které mi poplatník poskytl ze své daňové evidence určím nejprve daňovou povinnost za rok 2019, přičemž nebudu využívat žádné z metod daňové optimalizace. Následně zjistím, jak by vypadala daňová povinnost a povinné odvody na pojištění poplatníka, v případě využití paušálních výdajů, spolupracujících osob a paušálu na dopravu. Tato práce bude především směřována na příjmy podle §7 a § 9 ZDP a na odvody zdravotního a sociálního pojištění.

Při zpracování teoretické části bakalářské práce byla provedena rešerše dostupných zdrojů z oblasti daní z příjmu fyzických osob, za účelem srozumitelně popsat informace nutné pro výpočet daně a pojistného. Jedná se o hledání a zpracování informací na dané téma.

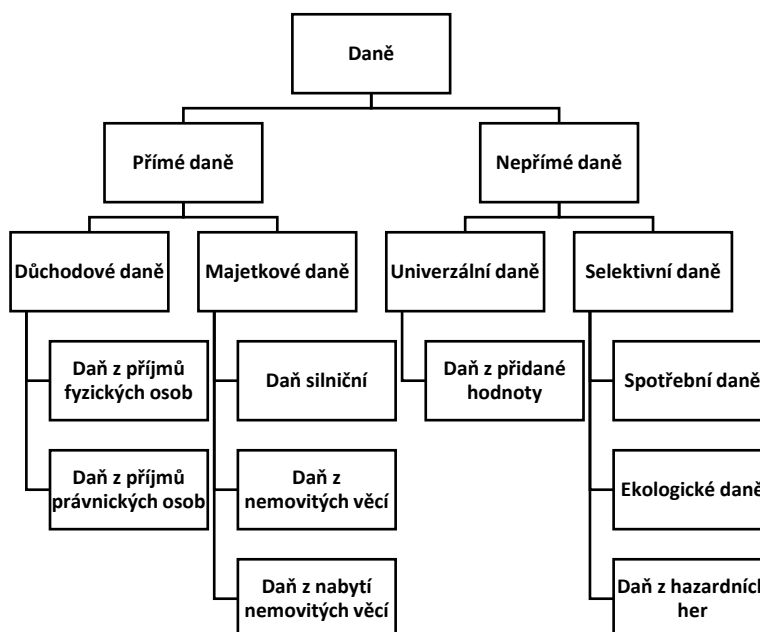
V praktické části bude provedena optimalizace daně vybraného poplatníka, s cílem ji snížit na minimum. Budou k tomu použity poskytnuté podklady od poplatníka a rovněž odborná literatura, která bude v souladu s aktuálními zákony pro vybrané zdaňovací období.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇOVÁ SOUSTAVA A DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Daňová soustava představuje souhrn daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění vybíraných v určitém státě v určitém čase. Viz. daňová soustava České republiky na obrázku níže.

Daňový systém je širším pojmem než daňová soustava, který zahrnuje samotnou daňovou soustavu a dále i systém institucí, které zabezpečují správu daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, jejich stanovení a placení a systém nástrojů, metod a pracovních postupů, které tyto instituce uplatňují ve vztahu k daňovým subjektům, případně vůči dalším osobám (MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018, str. 5).

Obrázek 1: Charakteristika daňové soustavy (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 13, vlastní zpracování)

1.1 Daň a její funkce

Podle Kubátové (2018, str. 15) představuje daň transfer finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru.

Obecně však můžeme daň definovat jako povinnou, nenávratnou, zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní, která se pravidelně opakuje v časových intervalech nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností.

Povinnost platit daň z právního úhlu pohledu omezuje svobodu jednotlivce. Takový postup je v právním státě možný pouze na základě uložení povinnosti všeobecně závaznou právní normou, kterou v případě daní je vždy zákon (Vančurová, Láchová, 2018, str. 10).

Protože daně jsou určeny ke hrazení potřeb, které jsou společné (buď vznikají společnosti jako celku – např. obrana státu proti vnějšímu nepříteli, anebo je efektivnější je hradit ze společných zdrojů – základní školství), plynou do veřejného rozpočtu, ze kterého se tyto potřeby hradí, ať už se jedná o rozpočet státu či obce, kraje nebo státního fondu. Daně mohou plynout i do nadnárodního rozpočtu, například část daní vybraných v České republice skončí v rozpočtu Evropské unie (Vančurová, Láchová, 2018, str. 10).

Nenávratnost odlišuje daň především od zápůjčky, kdy se majetek po určité době vrací zpět. Současně platí, že zaplacením daně nevzniká subjektu žádný konkrétní nárok (Vančurová, Láchová, 2018, str. 10).

Daň je „cena“, kterou subjekt platí za to, že spotřebovává veřejně poskytované služby, resp. statky. Její charakteristickou vlastností je ale neekvivalentnost v tom slova smyslu, že díl, jakým se jednotlivce podílí na společných příjmech, nemá žádný nebo téměř žádný vztah k tomu, v jaké výši bude participovat na výdajích veřejných rozpočtů nebo spotřebovávat veřejně financované statky (Vančurová, Láchová, 2018, str. 10).

Daň je zpravidla neúčelová, protože nikdo, když daň platí, neví, co bude z těchto prostředků financováno (Vančurová, Láchová, 2018, str. 10).

Daně se stávají důležitým nástrojem ekonomické politiky státu, požaduje se od nich mnohem více než jen naplnit veřejné rozpočty. Moderní daně plní nebo mohou plnit celou řadu funkcí. Těmi nejdůležitějšími jsou následující:

- fiskální,
- alokační,
- redistribuční,
- stimulační a
- stabilizační.

Primární funkcí daně je fiskální funkce, tj. schopnost naplnit veřejný rozpočet. I když od daní požadujeme mnohem více, vždy musí být zachována jejich fiskální funkce (Vančurová, Láchová, 2018, str. 11).

Funkce alokační se uplatňuje tehdy, když trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů. Příčiny tržního selhání jsou: existence veřejných statků, statků pod ochranou, externalit a nedokonalá konkurence. Alokační funkce znamená buď vložení prostředků tam, kam jich trh vkládá málo – například do školství –, nebo naopak odejmutí prostředků z oblastí, kde jich je příliš mnoho – například zdanění ekologické. Daně obvykle „přidávají“ peníze do určitých oblastí pomocí daňových úlev – například na ekologické zdroje energie (Kubátová, 2018, str. 19).

Redistribuční funkce daní vychází z toho, že rozdělení důchodů ve společnosti na základě tržních mechanismů může být pro společnost neakceptovatelné, i když je tržně efektivní. Daně jsou vhodným nástrojem pro zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů tím, že se ve větší míře vybírají od bohatších, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším (Vančurová, Láchová, 2018, str. 12).

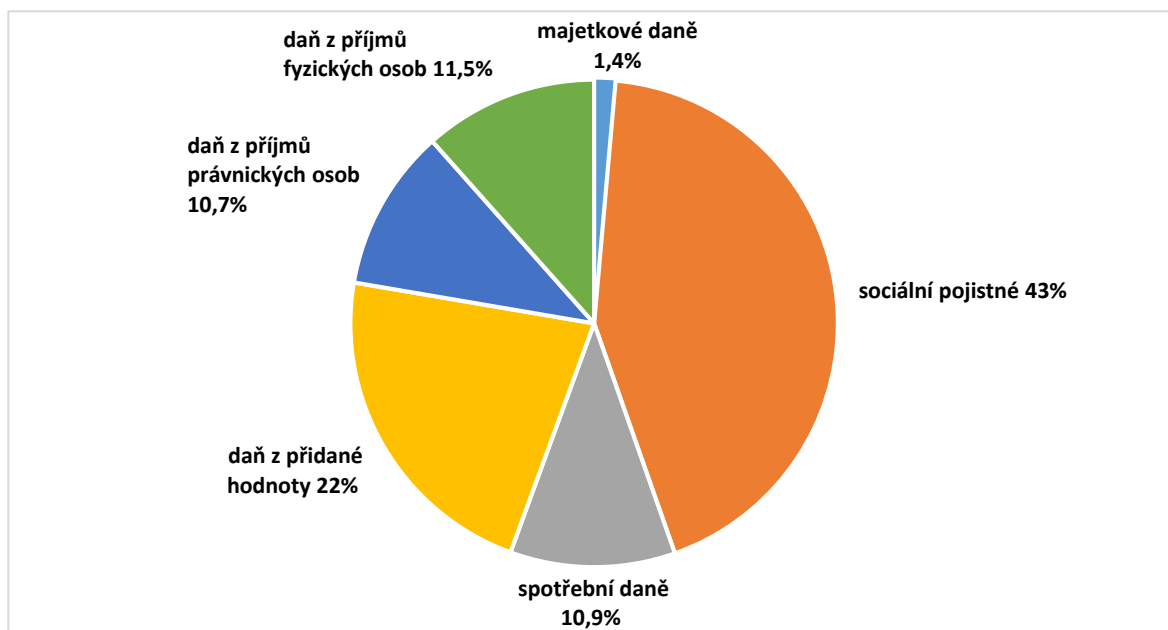
Stimulační funkce daní využívá toho, že daně jsou subjekty vnímány zpravidla jako újma, tudíž jsou ochotny udělat hodně pro to, aby svou daňovou povinnost omezily. A tak stát subjektům poskytuje různé formy daňových úspor anebo naopak je vystavuje vyššímu zdanění, jestliže se např. chovají nezodpovědně (Vančurová, Láchová, 2018, str. 12).

Součástí využití stimulační funkce mohou být opatření ke zmírnění výkyvů ekonomického cyklu, v této souvislosti se často hovoří o stabilizační funkci. V období konjunktury, kdy důchody i spotřeba rychle rostou, daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší díl, a tím pomáhají předcházet přehřátí ekonomiky a zároveň vytvářet rezervu pro „horší časy“. V období stagnace pak daně tím, že relativně menší krajíc soustřeďují do veřejných rozpočtů, pomáhají naopak ekonomiku nastartovat (Vančurová, Láchová, 2018, str. 13).

1.2 Třídění daní

Daně lze třídit (klasifikovat) z různých hledisek. Například i podle toho, jak mohou splňovat alokační, redistribuční či stabilizační funkce. Dalším kritériem dělení je předmět daně, podle kterého lze daně dělit na daně majetkového typu a daně důchodového (příjmového) typu, a dále na daně univerzální a selektivní, avšak jedno z nejzákladnějších rozlišení daní je podle vazby na důchod poplatníka: na daně přímé a nepřímé (Kubátová, 2018, str. 19 a MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018, str. 6).

V následujícím schématu můžeme získat přehled o podílu daní z příjmů, daní ze spotřeby, majetkových a ostatních daní na celkových daňových příjmech.

Obrázek 2: Daňový mix v českém daňovém systému v roce 2017 (OECD Revenue Statistics, aktuální vydání)

Z obrázku 2 lze snadno vyčíst, že největším daňovým příjmem je sociální pojištění, na druhou stranu podíl majetkových daní je zanedbatelný.

1.2.1 Přímé daně

Daně přímé platí poplatník na úkor svého důchodu a předpokládá se, že je nemůže přenést na jiný subjekt. Jsou tedy charakteristické tím, že osoba plátce a poplatníka je jedna a tatáž osoba. Přímé daně můžeme dále podle jejich předmětu dělit na daně důchodové, majetkové a ostatní (Kubátová, 2018, str. 20 a MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018, str. 7 a Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 13).

Důchodovými daněmi jsou typicky daň z příjmů fyzických a daň z příjmů právnických osob, neboť zde dochází ke zdanění důchodu (příjmu) těchto subjektů.

Majetkovými daněmi jsou daně, které zdaňují jiný majetek, který není důchodem, týkají se tedy movitých nebo nemovitých věcí. Majetkovou daní je daň z nemovitých věcí.

Mezi ostatní přímé daně lze zařadit daň silniční (někdy bývá řazena mezi majetkové daně), daň z nabytí nemovitých věcí (někdy bývá řazena mezi majetkové daně, a to daně převodní) a daň z hazardních her (MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018, str. 7).

Podle Vančurové a Láchové (2018, str. 58) mohou přímé daně lépe vyhovět daňové spravedlnosti právě pro svoji adresnost a tím pádem se co nejlépe přizpůsobit platební schopnosti jednotlivých subjektů.

1.2.2 Nepřímé daně

U daní nepřímých se předpokládá, že je subjekt, který daň odvádí, neplatí z vlastního důchodu, ale že je přenáší na jiný subjekt. Jsou tedy charakteristické tím, že osoba plátce a poplatníka jsou dvě různé osoby. Daň je přenesena prostřednictvím zvýšení ceny především na konečného spotřebitele. Nepřímé daně lze dále vnitřně dělit na všeobecné a selektivní daně (Kubátová, 2018, str. 20 a MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018, str. 7).

Všeobecné nebo také univerzální daně se vztahují na všechno zboží, služby nebo plnění, s výjimkou těch, která jsou výslovně osvobozena. V našem právním řádu této charakteristice odpovídá daň z přidané hodnoty.

Selektivní daně se vyznačují tím, že se vztahují pouze na zboží, služby nebo plnění výslovně vyjmenované. V našich podmínkách se jedná o daně spotřební a daně energetické (MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018, str. 7).

Do nepřímých daní bychom mohli zařadit i pojistné na sociální pojištění. Tato tematika je řešena samostatně v kapitole 4 Sociální pojištění.

2 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Dan z příjmů fyzických osob je legislativně upravena zákonem č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů (dále jen ZDP). Jedná se o přímou daň důchodovou, jíž podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců.

Na tuto daň jsou kladeny nejvyšší požadavky, má zohlednit sociální postavení poplatníků, a tím umožnit redistribuci vytvořeného důchodu od osob s vyššími příjmy k osobám s nižšími příjmy, resp. sociálně potřebnějším (Vančurová, Láchová, 2018, str. 154).

2.1 Subjekt daně

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob dle § 2 ZDP dělíme do dvou skupin, na daňové rezidenty a na daňové nerezidenty (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 32).

Poplatníci jsou daňovými rezidenty České republiky, pokud mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují. Daňoví rezidenti České republiky mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Poplatníci jsou daňovými nerezidenty, pokud nejsou uvedeni v odstavci výše nebo to o nich stanoví mezinárodní smlouvy. Daňoví nerezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují za účelem studia nebo léčení, jsou daňovými nerezidenty a mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Poplatníky obvykle se zdržujícími na území České republiky jsou ti, kteří zde pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce (Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.2 Předmět daně z příjmů FO

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou podle zásady všeobecnosti veškeré příjmy, které zvyšují užitek poplatníka, a to bez ohledu na jejich formu, např. zda se jedná o příjem peněžitý, či naturální apod (Vančurová, 2017, str. 83).

Příjmy, které jsou předmětem daně, rozdělujeme do pěti skupin. Pro účely zdanění se nejprve posuzují samostatně – vytvářejí tzv. dílčí základy daně, z nichž je poté stanoven celkový základ daně (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 33).

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou tyto druhy příjmů:

- a) příjmy ze závislé činnosti (§6),
- b) příjmy ze samostatné činnosti (§7),
- c) příjmy z kapitálového majetku (§8),
- d) příjmy z nájmu (§9),
- e) ostatní příjmy (§10) (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2015, str. 33).

2.2.1 Příjmy ze závislé činnosti

V § 6 ZDP jsou jako příjmy ze závislé činnosti vymezeny:

- příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru, v nichž je poplatník povinen dbát příkazů plátce,
- příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností,
- odměny členů orgánů právnických osob a likvidátorů,
- funkční požitky (rozumíme jimi odměny za výkon funkce, a to od poslanců a členů vlád až po například jednatele nebo pokladníka spolku apod.),
- náhrady za příjmy ze závislé činnosti související s nynějším, dřívějším nebo budoucím pracovněprávním vztahem, a to ať už je vyplácí zaměstnavatel nebo jiná osoba, jedná se například o náhrady mzdy, refundace mezd hrazené i jinou osobou než zaměstnavatelem apod (Vančurová, Láchová, 2018, str. 172).

Mezi příjmy ze závislé činnosti můžeme zařadit i nepeněžní příjmy, jedná se o tzv. zaměstnanecké benefity.

Podstatným rysem závislé činnosti je fakt, že je vykonávána podle pokynů toho, kdo příjem vyplácí, například jeho jménem, v jím stanovených hodinách, za použití jeho nástrojů a pracovních pomůcek, na jím stanoveném místě apod. Poplatník daně z příjmů ze závislé činnosti bývá označován jako zaměstnanec a plátcem této daně je zaměstnavatel. Příjmy ze závislé činnosti jsou obvykle vypláceny měsíčně (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2015, str. 44).

Pro to, jakým způsobem bude provedeno zdanění mzdy daní z příjmů ze závislé činnosti, je rozhodující, zda má zaměstnanec podepsáno Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických

osob ze závislé činnosti dle § 38h odst. 4. Prohlášení lze podepsat v daném měsíci pouze u jednoho zaměstnavatele při souběhu pracovních poměrů, případně u více zaměstnavatelů, pokud se jedná o pracovní poměry, které na sebe navazují (Ptáčková Mísařová, Otavová 2018, str. 44).

Na základě výše uvedeného rozděluje Ptáčková Mísařová a Otavová (2018, str. 45) zdanění příjmů ze závislé činnosti na 2 daňové režimy, a to:

- 1) Zdanění příjmů, kdy je uplatněna záloha na daň:
  - a) Pokud poplatník podepsal prohlášení k dani, bude zdanění realizováno v souladu s ustanovením § 38h ZDP, tj. prostřednictvím záloh. Záloha ze základu pro výpočet zálohy činí 15 % ze základu daně. Dále, pokud má poplatník u svého zaměstnavatele podepsáno prohlášení k dani z příjmu fyzických osob, znamená to pro něho, že mu bude snížena záloha na daň o hodnotu měsíčních slev na dani a případně o hodnotu měsíčního daňového zvýhodnění.
  - b) Pokud poplatník nepodepsal prohlášení k dani, tak u příjmů na základě dohody o provedení práce nad 10 000 Kč a ostatních příjmů dle § 6 od 3 000 Kč je uplatněna záloha na daň ve výši 15 % ze základu daně.
- 2) Zdanění příjmů tzv. srážkovou daná ve výši 15 % (§ 6 odst. 4 ZDP) ze samostatného základu daně, pokud poplatník nepodepsal prohlášení k dani z příjmů fyzických osob a jeho příjem z dohody o provedení práce nepřevýšil 10 000 Kč za kalendářní měsíc nebo z ostatních příjmů dle § 6 do 3 000 Kč (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 44–45).

Příjmy ze závislé činnosti zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které z těchto příjmů je povinen hradit zaměstnavatel, představují dílčí základ daně podle § 6 odst. 12 ZDP. Tomuto konceptu se říká zdanění superhrubé mzdy (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 44 a Vančurová, Láchová, 2018, str. 177).

Tabulka č. 1 znázorňuje výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti v případě, že poplatník u svého zaměstnavatele podepsal prohlášení k dani.

Tabulka 1: Schéma výpočtu zálohy na daň v případě, že poplatník podepsal prohlášení k dani

Měsíční příjem (hrubá mzda)
+ pojistné na zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem 9 %
+ pojistné na sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem 24,8 %
Základ daně pro výpočet zálohy na daň v Kč
Základ daně zaokrouhlený na stokoruny nahoru
Záloha na daň 15 % ze základu daně
– měsíční slevy na dani
Záloha na daň snižená o slevy na dani
– měsíční daňové zvýhodnění na vyživované děti
Skutečná sražená záloha na daň nebo daňový bonus

Zdroj: Ptáčková Misařová, Otavová, 2018, str. 47, vlastní zpracování

2.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Příjmy ze samostatné činnosti vymezuje § 7 odst. 1 a 2 ZDP a jedná se o druhý nejvýznamnější druh příjmů.

Jde zpravidla o příjmy plynoucí z činnosti poplatníka, tentokrát však nezávislé. Tyto příjmy, stejně jako příjmy ze závislé činnosti, podléhají jak dani z příjmů fyzických osob, tak sociálnímu pojistnému.

Příjmy z podnikání jsou příjmy z takových činností, které provádí podnikatel vlastním jménem a na vlastní účet. Rozumí se jimi:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjmy ze živnostenského podnikání (příjmy fyzických osob, které podnikají podle živnostenského zákona),
- příjmy z jiného podnikání, tj. z podnikání podle zvláštního zákona (např. lékařů, advokátů, auditorů, daňových poradců atd.),
- podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku,

- příjmy z užití nebo poskytnutí průmyslového a jiného duševního vlastnictví a autorských práv. do této kategorie patří i autorské honoráře, tj. příjmy za umělecká a literární díla, z tvorby softwarových produktů a příjmy obdobné – třeba výkonných umělců, i příjmy za průmyslová práva (plynoucí z licencí a patenty, průmyslové vzory, příjmy z obchodních značek apod.),
- příjmy z výkonu nezávislého povolání (např. profesionální sportovci, architekti, autorizovaní inženýři),
- příjem z nájmu majetku vloženého do obchodního majetku (Vančurová, Láchová, 2018, str. 188 a Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 52).

Poplatník u příjmů ze samostatné činnosti může příjmy snížit o výdaje na dosažení, zajištění a udržení, přičemž má při uplatňování výdajů možnost volby způsobu uplatnění, a to:

- 1) Výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů:
  - a. poplatník vede daňovou evidenci dle § 7b,
  - b. poplatník vede účetnictví.
- 2) Výdaje procentem z příjmů dle jednotlivých druhů příjmů tzv. paušální výdaje (tímto tématem se zabývá kapitola 3.1) (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 52).

Daňovou evidencí se pro účely daní z příjmů rozumí evidence pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Vančurová a Láchová (2018, str. 189) popisují daňovou evidenci jako soubor záznamů poplatníka o příjmech a výdajích v rámci samostatné činnosti. Rozdíl oproti základu daně odvozenému od účetního výsledku hospodaření je v tom, že daňová evidence je vedena na bázi přijatých příjmů a uhrazených výdajů a nikoli výnosů a nákladů. K daňové evidenci kromě sledování příjmů a výdajů v časovém sledu patří i evidence hmotného majetku, pohledávek a dluhů a také třeba tvorby rezervy na opravu hmotného majetku.

Poplatník je povinen uschovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neuplynula lhůta pro stanovení daně (MINISTERSTVO FINANČÍ, 2018, str. 47).

Dílním základem daně z příjmů ze samostatné činnosti jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů (§ 7 odst. 3 ZDP).

2.2.3 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku vymezuje § 8 ZDP, přičemž se jedná převážně o příjmy z držby finančního majetku. Zdanění těchto příjmů podléhá určitým odlišnostem (Dvořáková, 2019, str. 57).

U příjmů z kapitálového majetku se uplatňují 2 režimy zdanění:

1. Příjmy, které zdaňuje plátce zvláštní sazbou daně, podle § 36 ZDP.
2. Příjmy zahrnované poplatníkem do základu daně v přiznání k dani z příjmů fyzických osob, kde tvoří dílčí základ daně podle § 8 ZDP (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 57).

Zdanění zvláštní sazbou daně podle § 36 ZDP, která je konečná, a nezpůsobí tak povinnost podat daňové přiznání poplatníka (daň odvede plátce daně) – jedná se zejména o následující příjmy:

- podíly na zisku z obchodní korporace,
- úroky z držby cenných papírů,
- podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu, který podle podmínek banky není určen k podnikání,
- dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem po snížení o zaplacené příspěvky na penzijní připojištění,
- plnění ze soukromého životního pojištění po snížení o zaplacené pojistné,
- plnění ze zisku svěřenského fondu.

Zdanění v dílčím základu daně (tzn. že příjem je zdaňován v rámci obecných postupů, přičemž základem daně jsou pouze příjmy nesnížené až na výjimky o výdaje) – jedná se zejména o následující příjmy:

- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a zápůjček,
- úroky z prodlení a výnosy z poskytnutých úvěrů a zápůjček,
- úroky z prodlení a poplatky z prodlení,
- úroky z vkladů na účtech, které jsou podle podmínek banky určeny k podnikání,

- úrokové a jiné výnosy z držby směnek (např. diskont z části směnky, úrok ze směnečné sumy) (Dvořáková, 2019, str. 75).

2.2.4 Příjmy z nájmu

Příjmy z nájmu majetku souvisejícího se samostatnou činností, tj. z logiky zákona o daních z příjmů z majetku zahrnutého v obchodním majetku poplatníka, se považují za příjmy ze samostatné činnosti. Převážná část dalších příjmů z nájmu majetku se sdružuje do dílčího základu daně z nájmu (Vančurová, 2017, str. 235).

Za příjmy z nájmu dle § 9 ZDP jsou považovány:

- příjmy z nájmu nemovitostí nezahrnutých do podnikání,
- příjmy z nájmu movitých věcí nezahrnutých do podnikání, kromě příležitostného nájmu, který se zdaňuje v rámci ostatních příjmů dle § 10 ZDP (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 58).

V rámci dílčího základu daně příjmů z nájmu má poplatník opět dvě možnosti, jak uplatňovat výdaje: může je prokazovat anebo uplatňovat výdaje paušální (Vančurová, 2017, str. 235).

2.2.5 Ostatní příjmy

Do ostatních příjmů se podle § 10 ZDP řadí příjmy, které nespádají do příjmů ze zaměstnání, ze samostatné činnosti, kapitálových příjmů či příjmů z nájmu. Ostatní příjmy mají většinou příležitostný charakter a rozhodně je nelze považovat za hlavní zdroj příjmů poplatníka (Dvořáková, 2019, str. 76).

Ptáčková Mísařová a Otavová (2018, str. 59–60) popisují 2 režimy u zdanění ostatních příjmů, a to:

- příjmy, které zdaňuje plátec daně zvláštní sazbou daně 15 % - jedná se například o výhry z hazardních her,
- příjmy zahrnované poplatníkem do základu daně v přiznání k dani z příjmů fyzických osob, kde tvoří dílčí základ daně.

Mezi ostatními příjmy zdaňovanými v dílčím základu daně jsou mimo jiné příležitostné příjmy, a to:

- z příležitostných nájmu movitých věcí (například příjem z příležitostného nájmu osobního vozidla),
- z činnosti (tj. příjmy nahodilé, které nejsou definovány jako samostatná činnost),
- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, pokud se nejedná o osobu s oprávněním k podnikání v zemědělské výrobě,
- příjmy z převodu (prodeje) hmotných věcí,
- přijaté výživné nebo důchod (renta), pokud se nejedná o výživné podle zákona,
- bezúplatné příjmy (Vančurová, Láchová, 2018, str. 208–210).

Tyto příjmy lze snížit o prokázané výdaje nutné na dosažení příjmů. Maximálně však do výše těchto příjmů. Není možno využít paušální výdaje, a to s jedinou výjimkou. Výdaje paušálem se uplatňují pouze u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství. V tomto specifickém případě je možné v jednom dílčím základu kombinace výdajů paušálem a v prokázané výši.

Všechny uvedené zdanitelné příjmy jsou rozděleny do pěti dílčích základů daně (dále jen DZD), protože u každého typu příjmu bylo nutno odděleně stanovit pravidla, podle kterých se tento příjem očistí o výdaje. (Vančurová, 2017, str. 101).

2.3 Základ daně

Základem daně z příjmů fyzických osob je revidovaný souhrn dílčích základů daně. Dílčím základem daně jsou zdaňované příjmy snížené o výdaje, u nichž bylo uznáno, že je bylo nezbytně nutné vynaložit pro získání příjmů, případně jinak upravené (Vančurová, 2017, str. 100).

Zjištění základu daně z příjmů fyzických osob zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 2: Základ daně z příjmů fyzických osob

příjmy ze závislé činnosti	
+	pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (24,8 %) a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)
=	dílčí základ daně ze závislé činnosti dle § 6 (DZD > 0)
příjmy ze samostatné činnosti	
-	výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu
=	dílčí základ daně příjmů ze samostatné činnosti dle § 7 (DZD >< = 0)
příjmy z nájmu	
-	výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
=	dílčí základ daně příjmů z nájmu (DZD >< = 0)
příjmy z kapitálového majetku	
=	dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku dle § 8 (DZD ≥ 0)
ostatní příjmy	
-	výdaje na dosažení příjmu
=	dílčí základ daně ostatní příjmy dle § 10 (DZD ≥ 0)

Zdroj: Vančurová, 2017, str. 101 a Ptáčková Misařová, Otavovová, 2018, str. 38–39, vlastní zpracování

2.4 Sazba daně

Vančurová a Láchová (2018, str. 24) definují sazbu daně jako algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.

Sazba daně z příjmů fyzických osob je lineární, což znamená, že roste s růstem základu ve stejném poměru. Je stanovena jako určené procento ze základu daně, které se nemění s velikostí základu daně. Sazba daně z příjmů fyzických osob činí 15 %. Výhodou lineární sazby je mimo jiné jednoduchost výpočtu daně (Vančurová, Láchová, 2018, str. 25).

Stejně úrovně pro rezidenty dosahuje i zvláštní sazba daně, prostřednictvím které se sráží daň ze samostatných základů daně (Vančurová, 2017, str. 322).

2.4.1 Solidární zvýšení daně

Solidární zvýšení daně se týká fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti zdaňované podle § 6 ZDP a s příjmy ze samostatné činnosti zdaňované podle § 7 ZDP. Výše solidárního zvýšení daně činí 7 % z kladného rozdílu mezi:

- a) Součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 6 ZDP (příjmy ze závislé činnosti) a dílčího základu daně podle § 7 ZDP (díleční základ daně z příjmů ze samostatné činnosti) v příslušném zdaňovacím období a
- b) 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (Macháček, 2019, str.).

Pokud součet příjmů podle § 6 ZDP a dílčího základu daně podle § 7 ZDP přesáhne za rok 2020 limitní částku 1 672 080 Kč, uplatní se z rozdílu solidární zvýšení daně.

2.5 Osvobození od daně

Jak již Vančurová (2017, str. 89) ve své knize uvádí „Výčet osvobození od daně z příjmů fyzických osob je nesmírně rozsáhlý.“.

Příjmy fyzických osob, které jsou od daně z příjmů osvobozeny, jsou uvedeny v ZDP na několika místech. Pokud se jedná o úplatné příjmy, pak jsou shromážděny v:

- § 4 ZDP – osvobození obecné,
- § 6 odst. 9 ZDP – osvobození příjmů ze závislé činnosti,
- § 10 odst. 3 ZDP – osvobození ostatních příjmů.

Od roku 2014 jsou předmětem daně také bezúplatné příjmy z dědění a z darování (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 34).

Mezi osvobozené příjmy, které se vyskytují nejčastěji můžeme zařadit:

- příjmy z prodeje rodinné domu nebo bytu, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem,
- plnění z vyživovací povinnosti,
- dotace ze státního rozpočtu, z rozpočtu obce, kraje, státního fondu, Národního fondu, regionální rady regionu soudržnosti,
- příjmy z prodeje motorových vozidel, lodí a letadel, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 1 rok,
- příjmy z prodeje movitých věcí, které byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti poplatníka, až po 5 letech od jejich vyřazení z obchodního majetku (Finanční správa, 2020).

2.6 Nezdánitelné části základu daně

Základ daně můžeme ponížít o některé položky, které jsou ze zákona nezdanitelné. Podrobný popis všech těchto částek nalezneme v § 15 ZDP (Finance, 2020).

Jak již Macháček (2019, str. 23) ve své knize správně upozorňuje, pokud poplatník daně z příjmů fyzických osob dosáhne základu daně z příjmů, ze kterého za zdaňovací období není možné uplatnit plnou výši odpočtů od základu daně podle § 15 ZDP, které přichází v úvahu, anebo bude moci uplatnit jen dílčí část těchto odpočtů, pak neuplatněný odpočet od základu daně v příslušném zdaňovacím období již nemůže uplatnit v dalších zdaňovacích obdobích a výše neuplatněného odpočtu propadá.

- Bezúplatná plnění (dary) – zde je zapotřebí, aby bezúplatné plnění plynulo na účely vymezené zákonem. Následně je třeba respektovat jak minimální, tak maximální limit hodnoty darů. Minimální úhrnná výše bezúplatných plnění činí 2 % ZD nebo 1000 Kč, maximální hodnota pak 15 % ZD. Hodnota jednoho odběru krve bezpříspěvkového dárce, s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů spojených s odběrem, se oceňuje částkou 3000 korun a hodnota odběru orgánu od žijícího dárce se oceňuje částkou 20 000 Kč,
- úroky z hypotečního úvěru či z úvěru ze stavebního spoření – jedná se o hodnotu zaplacených úroků z hypotečního úvěru či úvěru ze stavebního spoření, který byl poskytnut v souvislosti s bytovou potřebou. Úhrnná částka, o kterou lze snížit základ daně pak ze všech úvěrů poplatníků téže domácnosti nesmí překročit 300 000 Kč,
- penzijní spoření – od základu daně lze odečíst příspěvek v celkovém úhrnu nejvýše 24 000 Kč zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem a doplňkové penzijní spoření v kumulaci za všechny produkty. Částka, kterou lze odečíst, se rovná úhrnu částí měsíčních příspěvků, které v jednotlivých kalendářních měsících zdaňovacího období přesáhly výši, od které náleží maximální státní příspěvek (tj. 1 000 Kč),
- soukromé životní pojištění – maximální částka, kterou lze odečíst ve zdaňovacím období, činí v úhrnu 24 000 Kč,
- úhrada za zkoušky ověřující další vzdělávání – nejvýše lze uplatnit částku 10 000 Kč, u osoby se zdravotním postižením až 13 000 Kč a u osoby s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč,

- členské příspěvky odborové organizaci – odečíst lze částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP, maximálně však do výše 3000 Kč za zdaňovací období (Macháček, 2019, str. 23).

2.7 Položky odčitatelné od základu daně

V ustanovení § 34 jsou uvedeny položky, které jsou odčitatelné od základu daně v příslušném zdaňovacím období, ale současně zákon umožňuje tyto odpočty uplatnit i v následujících zdaňovacích obdobích za zákonem stanovených podmínek. Jedná se o následující položky:

1. Odpočet daňové ztráty vzniklé u příjmů ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) a z nájmu (§ 9 ZDP) (Macháček, 2019, str. 51).

Od základu daně lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Je možno o ni snížit nikoli základ daně, ale pouze souhrn dílčích základů daně s výjimkou dílího základu daně příjmů ze závislé činnosti (Vančurová, 2017, str. 315).

2. Odpočet na podporu výzkumu a vývoje podle § 34a až § 34e ZDP a odpočet na podporu odborného vzdělávání podle § 34f až § 34h ZDP (Macháček, 2019, str. 51–52).

Jako odčitatelnou položku lze uplatnit 100 %, případně až 110 %, výdajů (nákladů) vynaložených v daném zdaňovacím období na realizaci projektů výzkumu a vývoje. Pokud není možné odpočet odečíst z důvodu nízkého základu daně nebo daňové ztráty, lze odpočet uplatnit nejpozději ve třetím období následujícím po období, ve kterém odpočet vznikl (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 129–130).

2.8 Slevy na dani a daňové zvýhodnění

Zákon o daních z příjmů umožňuje poplatníkovi daně z příjmů fyzických osob uplatnit řadu slev na dani z příjmů. Všechny tyto slevy na dani může poplatník daně z příjmů fyzických osob uplatnit pouze tehdy, pokud výše jeho daně umožňuje uplatnění příslušných slev na dani. Slevy na dani je totiž možné uplatnit pouze v příslušném zdaňovacím období a nelze

je převést do dalšího zdaňovacího období. Přehled druhů používaných slev je uveden na následujícím obrázku (Macháček, 2019, str. 64).

Obrázek 3: Slevy na dani z příjmů fyzických osob (Vančurová, 2017, str. 328, vlastní zpracování)

Většinu slev na dani můžeme uplatňovat měsíčně, pouze slevu na druhého z manželů a za umístěné dítě lze uplatnit pouze při ročním zúčtování. Přehled měsíčních a ročních slev lze vidět v tabulce 3.

Tabulka 3: Slevy na dani

Sleva na	Kč/rok	Kč/měsíc
Poplatníka	24 840	2 070
Manžela/manželku	24 840	nelze
Invaliditu I. nebo II. stupně	2 520	210
Invaliditu III. stupně	5 040	420
Držitele průkazu ZTP/P	16 140	1 345
Studenta	4 020	335
Umístění dítěte	Do výše minimální mzdy	Nelze

Zdroj: Vlastní zpracování

2.8.1 Sleva na zdravotně postižené zaměstnance

Poplatníkům uvedeným v § 2 a 17 se daň za zdaňovací období, snižuje o

- a) částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením, s výjimkou zaměstnance s těžším zdravotním pojištěním,

- b) částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením. (Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.8.2 Sleva na poplatníka

Vančurová (2017, str. 331) ve své knize zdůrazňuje, že na základní slevu má v plné výši nárok každý poplatník, a to na celou.

Základní sleva na dani na poplatníka ve výši 24 840 Kč ročně přísluší každé fyzické osobě, která podléhá zdanění daní z příjmů. Výše slevy je stejná bez ohledu na to, kolik měsíců ve zdaňovacím období (kalendářním roce) poplatník pobíral zdanitelný příjem.

Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, činí roční sleva na dani 2 520 Kč. Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, činí roční sleva na dani 5 040 Kč. Je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P má nárok na roční slevu na dani 16 140 Kč.

Slevu pro studenty, která představuje 4 020 Kč ročně, může uplatnit poplatník, který se sám soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 42).

2.8.3 Sleva na druhého z manželů

Slevu na druhého z manželů ve výši 24 840 Kč, může poplatník uplatnit, žije-li s vyživovanou osobou ve společně hospodařící domácnosti a zároveň, pokud započitatelné příjmy druhého z manželů nedosahují 68 000 Kč. Je-li druhý z manželů držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek.

Do vlastního příjmu druhého z manželů patří nejen příjmy zdanitelné, ale i osvobozené příjmy včetně celé řady sociálních dávek, které jsou odvozeny od předchozího příjmu. Nezahrnují se pouze adresné sociální dávky jako například dávky státní sociální podpory, příspěvek na péči nebo studijní stipendium atd. (Vančurová, Láchová, 2018, str. 225).

U poplatníků pouze s příjmy ze závislé činnosti přihlédne plátce daně ke slevě na dani na manželku až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění za zdaňovací období. (Macháček, 2019, str. 65).

2.8.4 Daňové zvýhodnění

Slevu na dítě může využít jeden z poplatníků, se kterými dítě žije ve společně hospodařící domácnosti. Dítětem se pro tento případ rozumí každé nezletilé dítě a dále dítě do věku 26 let věku, které nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a zároveň se soustavně připravuje na budoucí povolání. Výše slevy na dani se zvyšuje na dvojnásobek, je-li dítě držitelem průkazu ZTP/P (Vančurová, 2017, str. 335). Všechna daňová zvýhodnění přehledně zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 4: Velikost daňového zvýhodnění na dítě

Pořadí dítěte	Částka
1. dítě	15 204 Kč
2. dítě	19 404 Kč
3. a další dítě	24 204 Kč

Zdroj: Vančurová, Láchová, 2018, str. 226, vlastní zpracování

Daňové zvýhodnění na dítě, které se v průběhu zdaňovacího období narodí, je osvojeno nebo začne studovat, lze uplatnit poměrně už za ten kalendářní měsíc, ve kterém daná událost nastala.

Pokud základní částka vypočtené daně není dost velká k tomu, aby poplatník mohl využít celou slevu na dítě, potom mu může vzniknout nárok na tzv. daňový bonus, tj. právo požádat stát, aby mu zbytek doplatil (Vančurová, Láchová, 2018, str. 226–227).

Poplatník může daňový bonus uplatnit, pokud jeho výše činí alespoň 100 Kč, maximálně však do výše 60 300 Kč ročně. Zároveň jej může uplatnit poplatník, který ve zdaňovacím období měl příjem podle § 6, § 7, § 8 nebo § 9 alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (tj. 87 600 Kč pro rok 2020) (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018 str. 42).

2.8.5 Sleva za umístění dítěte

Sleva za umístění dítěte doplňuje daňové zvýhodnění na děti. Jedná se o možnost odečíst od základní částky daně z příjmů fyzických osob výdaje vynaložené za umístění dítě do předškolního zařízení. Pro tuto slevu se vžil název školkočné. Jedná se o výdaje za umístění dítěte v předškolním zařízení, nikoli například stravné v těchto zařízeních. Slevu může

využít poplatník, pro kterého je dítě v předškolním věku vyživovanou osobou a se kterým žije ve společně hospodařící domácnosti. Maximální výše slevy je stanovena na úroveň minimální mzdy, tj. pro rok 2020 na 14 600 Kč na jedno dítě (Vančurová, Láchová, 2018, str. 230).

Slevu na dani za umístění dítěte nelze uplatnit v průběhu kalendářního roku. Jedná se o roční slevu na dani a tato sleva se odečítá z vypočtené roční daně poplatníka. Slevu za umístění dítěte lze uplatnit buď v daňovém přiznání, které podává poplatník daně z příjmů fyzických osob, anebo v rámci ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění za zdaňovací období, které provádí zaměstnavatel (Macháček, 2019, str. 81).

2.8.6 Sleva na elektronickou evidenci tržeb

Tuto slevu může poplatník uplatnit jen jednou, a to za to zdaňovací období, ve kterém poprvé evidoval platbu v elektronické evidenci tržeb. Výše slevy činí 5 000 Kč (Vančurová, 2017, str. 341).

Sleva má poplatníkům kompenzovat výdaje, které musí vynaložit na zavedení elektronické evidence tržeb. Slevu v plné výši může však poplatník využít jen v případě, že daň připadající na dílčí základ daně je alespoň těch 5 000 Kč (Vančurová, Láchová, 2018, str. 229).

2.9 Zdaňovací období

Daň z příjmů neodvádíme hned poté, co obdržíme příjem, který dani podléhá, ale odvádíme ji spočtenou dohromady za zdaňovací období. Tímto obdobím se rozumí kalendářní rok nebo rok hospodářský (SCHELLEKENS, 2019, str. 237).

Příjmy (výnosy) i výdaje (náklady) za určité období sečteme, spočítáme daň a tuto po skončení zdaňovacího období odvedeme. U fyzických osob je zdaňovacím obdobím vždy kalendářní rok (Dvořáková, 2019, str. 14).

Přiznání k dani z příjmů fyzických osob se podává podle § 136 odst. 1 daňového řádu nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Základní lhůta pro podání daňového přiznání za zdaňovací období 2019 je do 1. 4. 2020 (Finanční správa, 2020).

Ustanovení § 38g odst. 1 ZDP uvádí, kdy poplatník daňové přiznání podat musí. V souladu s tímto ustanovením je povinen podat daňové přiznání každý:

- jehož roční zdanitelné příjmy za uplynulé zdaňovací období přesáhly částku 15 000 Kč (do stanoveného limitu se nezapočítávají příjmy od daně osvobozené nebo příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně),
- pokud poplatník daně vykazuje daňovou ztrátu, a to i tehdy, pokud zdanitelné příjmy nepřesáhly 15 000 Kč,
- fyzická osoba, která má kromě příjmů ze závislé činnosti i jiné příjmy dle § 7 až § 10 ZDP vyšší než 6 000 Kč za zdaňovací období,
- pokud pobírá příjmy souběžně od více zaměstnavatelů, z nichž je povinen odvést zálohu na daň (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 17).

Daňové přiznání dle obecného vymezení nepodávají osoby, které získaly příjmy osvobozené od daně, případně mají příjmy, které tvoří samostatný základ daně a byly zdaněny srážkovou daní (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 16).

2.10 Zálohy na daň

Daň z příjmů se jedinou splátkou hradí velice zřídka. Naopak velice časté jsou zde zálohy na daň z příjmů. Zálohy se platí v průběhu tzv. zálohového období. Pozor si musíme dát na skutečnost, že zálohové období se neshoduje se zdaňovacím obdobím.

Zálohové období je období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období.

Výše zálohy vychází z poslední známé daňové povinnosti, a to zpravidla té, kterou jsme uvedli v řádném daňovém přiznání za předcházející zdaňovací období, avšak může jí být i částka, kterou jsme uvedli v opravném či dodatečném daňovém přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období.

Výše zálohy činí:

- 40 % poslední známé daňové povinnosti pro poplatníky, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, avšak nepřesáhla 150 000 Kč – v takovém případě je poplatník povinen hradit zálohy pololetně do 15. 6. a do 15. 12., každou ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti,
- 25 % poslední známé daňové povinnosti pro poplatníky, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč – v takovém případě je poplatník povinen

hradit zálohy čtvrtletně do 15. 3., 15. 6., 15. 9., 15. 12., každou ve výši 25 % poslední známé daňové povinnosti (Dvořáková, 2019, str. 31).

Přehled pro platbu záloh na daň z příjmů fyzických osob podle poslední známé daňové povinnosti zobrazuje tabulka 5.

Tabulka 5: Zálohy na daň z příjmů podle poslední známé daňové

PZDP (Kč)	Výše zálohy	Periodicita záloh	Splatnosti jednotlivých záloh
$PZDP \leq 30\,000$ Kč	0	Neplatí se	-
$30\,000 < PZDP \leq 150\,000$ Kč	40 % PZDP	Šestiměsíční	15. den 6. a 12. měsíce zdaňovacího období
$PZDP > 150\,000$ Kč	$\frac{1}{4}$ PZDP	Tříměsíční	15. den 3., 6., 9. a 12. měsíce zdaňovacího

Zdroj: Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 19, vlastní zpracování

3 DAŇOVÁ OPTIMALIZACE

Optimalizací daňové povinnosti se obvykle rozumí takové jednání, jímž se daňový subjekt snaží legálně minimalizovat své daňové povinnosti. Každý daňový subjekt má plné právo optimalizovat svou daňovou povinnost tím, že sníží tuto povinnost na minimum, aniž by přitom porušil zákon (Klimešová, 2018, str. 55).

3.1 Výdaje procentem z příjmů

Neuplatní-li poplatník výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje ve výši:

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč,
- b) 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč,
- c) 30 % (nejvýše 600 000 Kč za rok) z příjmů z pronájmu a u příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,
- d) 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Jak už Klimešová (2018, str. 100) uvádí, výdajové paušály jsou v Česku poměrně vysoké. Mnoho poplatníků uplatněním paušálu ušetří na dani, protože skutečné náklady jsou nižší než výdaje určené procentem.

Poplatník, který uplatňuje výdaje procentem z příjmů, je povinen vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti se samostatnou činností.

V případě, že poplatník dosahuje různé druhy příjmů, na které je uplatňován odlišný paušál, musí příjmy evidovat a uplatňovat na ně příslušné paušální výdaje odděleně. V případě stanovení dílčího základu daně podle § 7 ZDP musí však být způsob uplatnění výdajů jednotný (Ptáčková Misařová, Otavová, 2018, str. 52–53).

3.2 Paušál na dopravu

Paušál na auto, v zákoně "paušální výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem", je výhodný a jednoduchý způsob, jak uplatňovat výdaje na použití auta. Místo skutečných výdajů za provoz auta uplatníme za každý měsíc zákonem stanovenou částku. Nemusíme tak skladovat paragony od benzínu a parkování, ani počítat cestovní náhrady podle ujetých kilometrů. Paušál na dopravu již zahrnuje spotřebované PHM a parkovné při pracovních cestách, ostatní výdaje (odpisy, údržba, opravy, nájemné, pojistné, poplatky, silniční daň) lze uplatnit jako výdaj běžným způsobem (Konečná, 2020).

Paušální výdaj na dopravu lze uplatnit maximálně ve výši 5000 Kč/měsíčně na 1 vozidlo, celkově maximálně na 3 vozidla. Automobil musí být využíván k dosažení, zajištění nebo udržení zdanitelných příjmů a současně nesmí být přenechán ani po část měsíce jiné osobě než stanovuje zákon. Částka se snižuje na 4000 Kč/měsíčně, když je vozidlo využíváno pro podnikání pouze částečně (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 72–73).

Paušál na auto můžeme uplatnit pro příjmy ze samostatné činnosti nebo příjmy z pronájmu. Ale jen tehdy, pokud vedeme daňovou evidenci a uplatňujeme skutečné výdaje podle dokladů. Pokud však uplatňujeme výdaje procentem z příjmů ("paušálem"), paušál na dopravu již použít nemůžeme (Konečná, 2020).

3.3 Spolupracující osoba

Poplatník může rozdělovat příjmy ze samostatné činnosti a výdaje s nimi související na osoby žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, dosahuje-li těchto příjmů za jejich spolupráce, a na účastníky rodinného závodu. Děti však mohou být považovány za spolupracující osobu až po ukončení povinné školní docházky (Vančurová, 2017, str. 427–428).

Internetový portál www.money.cz (2020) trefně podotýká skutečnost, že nejvýhodnější z hlediska odvodů na zdravotní a sociální pojištění je, aby se pro spolupracující osobu jednalo o činnost vedlejší. Taková spolupracující osoba může být např. student, důchodce či manželka na rodičovské dovolené.

Příjmy ze samostatné činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení se rozdělují tak, aby podíl připadající na spolupracujícího manžela (manželku) nečinil více než 50 %; přitom částka připadající na spolupracujícího manžela (manželku), o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo

45 000 Kč za každý i započatý měsíc této spolupráce. Za spolupráce jen ostatních osob žijících ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem, se příjmy dosažené při samostatné činnosti rozdělují na spolupracující osoby tak, aby jejich podíl na společných příjmech a výdajích činil v úhrnu nejvýše 30 %; přitom částka připadající v úhrnu na spolupracující osoby, o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 180 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 15 000 Kč za každý i započatý měsíc spolupráce (Klimešová, 2018, str. 108 – 109).

Spolupracující osoba je považována za osobu samostatně výdělečně činnou a příjmy, které jsou na tuto osobu převedeny, je nutno zahrnout do vyměřovacích základů. Při zahájení spolupráce se spolupracující osoba musí registrovat jak k dani z příjmů fyzických osob, tak k oběma hlavním subsystémům sociálního pojistného osob samostatně výdělečně činných.

Vančurová (2017, str. 428–429) rovněž uvádí, že osoba, na kterou účastník společně hospodařící domácnosti rozděljuje příjmy a výdaje jako na spolupracující osobu, nemůže být souběžně považována za vyživovanou osobu. Jinak vyjádřeno, na takovou osobu (manžela, manželku, nezaopatřené dítě) nemůže nikdo z členů domácnosti uplatňovat standartní slevu na vyživovanou osobu.

3.4 Odpisy dlouhodobého majetku

Daňové odpisy hmotného majetku jsou součástí výdajů (nákladů) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to ve výši vypočtené podle § 26 až § 33 ZDP. Odpisováním se rozumí zahrnování odpisů z hmotného majetku evidovaného u poplatníka, který se vztahuje k zajištění zdanitelného příjmu, do výdajů (nákladů) k zajištění tohoto příjmu. Pokud poplatník vede daňovou evidenci, promítne daňové odpisy jako daňový výdaj v rámci přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Pokud vyčíslí poplatník daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období vysoký základ daně ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP a v běžném zdaňovacím období pořídil nový hmotný majetek, který zařadil do svého obchodního majetku, může využít k daňové optimalizaci:

- zrychlené odpisování nově pořízeného hmotného majetku namísto rovnoměrného odpisování,
- zvýšení odpisů v prvním roce rovnoměrného odpisování u nově pořízeného hmotného majetku,

- zvýšení odpisů v prvním roce zrychleného odpisování u nově pořízeného hmotného majetku (Macháček, 2019, str. 118–122).

4 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

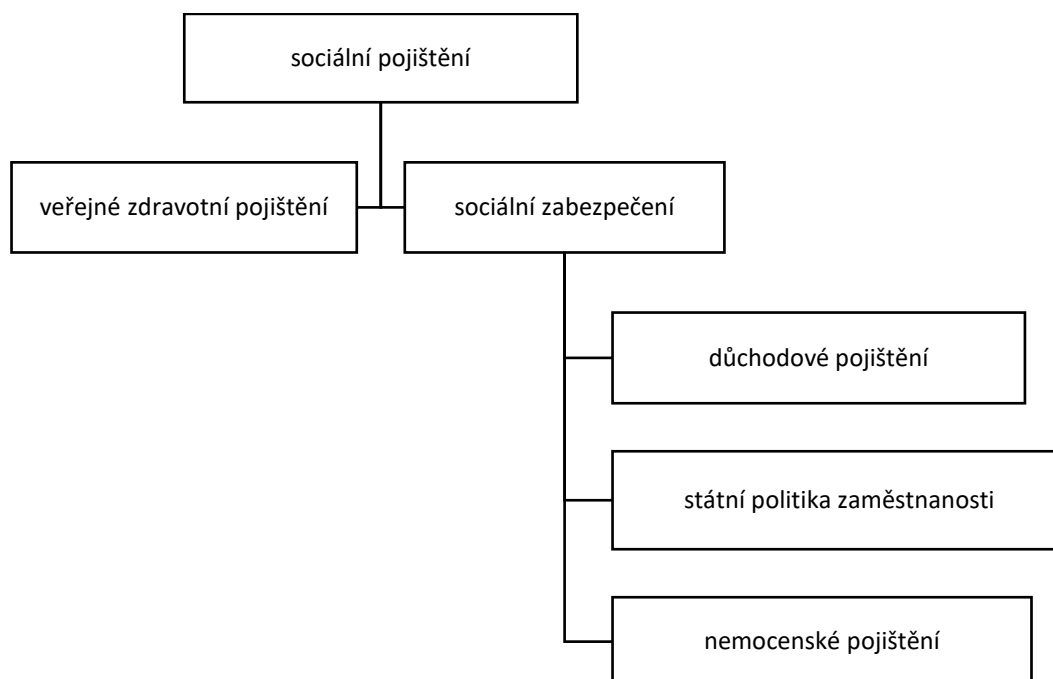
Sociální pojištění se v České republice skládá z několika subsystémů. Jedná se o veřejné zdravotní pojištění, které slouží ke krytí výdajů spojených s financováním nutné zdravotní péče v rozsahu daném zákonnými pravidly. Tento subsystém je od dalších částí nejvíce odkloněn. Legislativně patří pod Ministerstvo zdravotnictví a výnos pojistného směřuje zdravotním pojišťovnám, které ho spravují.

Druhým subsystémem je nemocenské pojištění, dávky z něho mají pojištěncům pro nemoc nebo úraz krátkodobě neschopným výdělečné činnosti pomoci částečně nahradit chybějící příjmy z činnosti.

Třetím subsystémem je důchodové pojištění, to pomáhá zejména v případě dlouhodobé nebo trvalé neschopnosti pracovat (stáří, invalidita). Druhý a třetí subsystém jsou v zákonech dohromady označovány jako sociální zabezpečení.

Ani zdraví jedinci v produktivním věku nejsou někdy schopni zabezpečovat své potřeby. Společensky uznaná ochrana se proto týká nezaměstnanosti. A tak je čtvrtým subsystémem státní politika zaměstnanosti (Vančurová, Láchová, 2018, str. 156).

Následující schéma zobrazuje nejdůležitější informace o základních subsystémech sociálního pojištění.

Obrázek 4: Části systému sociálního pojištění v České republice (Vančurová, Láchová, 2018, str. 156, vlastní zpracování)

Sociální zabezpečení OSVČ je upraveno těmito právními předpisy:

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Za OSVČ se podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění považuje osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku alespoň 15 let a:

- vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo
- spolupracuje při výkonu samostatně výdělečné činnosti.

Pro účely sociálního pojištění je nutné rozlišovat hlavní výdělečnou činnost a vedlejší výdělečnou činnost. OSVČ provozuje hlavní výdělečnou činnost, pokud neprokáže, že splňuje podmínky pro provozování vedlejší samostatně výdělečné činnosti. OSVČ vykonává vedlejší výdělečnou činnost, pokud vykonávala zaměstnání, které založilo účast na nemocenském pojištění, měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod, měla nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců, nebo osobně pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni lehké, středně těžké, těžké a úplné závislosti, pokud osoba, která je závislá na pomoci jiné osoby, je osobou blízkou, nebo žije s OSVČ v domácnosti, není-li osobou blízkou, vykonává vojenskou službu nebo byla nezaopatřeným dítětem podle zákona o důchodovém pojištění (Hakalová, Pšenková, 2019, str. 64–65).

4.1 Povinnosti OSVČ

K hlavním povinnostem OSVČ v rámci sociálního zabezpečení patří, při splnění zákonem stanovených podmínek, placení pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v případě účasti na nemocenském pojištění placení tohoto pojistného, a dále podávání Přehledu o příjmech a výdajích za kalendářní rok. Dále je OSVČ povinna oznámit příslušné správě sociálního zabezpečení den:

- zahájení (znovuzahájení) samostatné výdělečné činnosti nebo spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti s uvedením dne, od kterého je oprávněna tuto činnost vykonávat, spolupracující osoba je současně povinna oznámit též jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo OSVČ, s níž spolupracuje. OSVČ má povinnost Oznámení o (opětovném) zahájení samostatné výdělečné činnosti podat na předepsaném tiskopisu,
- ukončení samostatné výdělečné činnosti,
- zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti,
- zániku důvodu pro výkon vedlejší samostatné výdělečné činnosti (ČSSZ, 2020).

4.2 Pojistné OSVČ

OSVČ hlavní je vždy účastna na důchodovém pojištění. OSVČ vedlejší je povinně účastna důchodového pojištění, jestliže příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti dosáhl v kalendářním roce aspoň tzv. rozhodné částky. V roce 2020 činí tato částka 83 603 Kč.

Důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti se vypočítává stanoveným procentem z vyměřovacího základu za rozhodné období. U OSVČ je tímto obdobím kalendářní rok a pojistné ve výši 29,2 % (28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti) (Hakalová, Pšenková, 2019, str. 65).

Vyměřovacím základem pro odvod pojistného na sociální pojištění u OSVČ je 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. OSVČ si může určit i vyšší vyměřovací základ. Je-li vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, pak se rovná tomuto minimu, je-li vyšší než maximální vyměřovací základ, pak se rovná tomuto maximu. V roce 2020 činí výše minimálního ročního vyměřovacího základu u OSVČ hlavní 104 508 Kč, u OSVČ vedlejší 41 808 Kč. Maximálním (ročním) vyměřovacím základem OSVČ je částka ve výši 48násobku průměrné mzdy, pro rok 2020 ve výši 1 672 080 Kč (Finance, 2020 a Pilátová, 2019, str. 251).

Z měsíčního vyměřovacího základu se vypočítávají zálohy na důchodové pojištění. Pro hlavní výdělečnou činnost činí minimální měsíční vyměřovací základ 25 % z průměrné mzdy stanovené vyhláškou MPSV, pro rok 2020 tedy 8 709 Kč a pro vedlejší výdělečnou činnost 10 % průměrné mzdy, pro rok 2020 tedy 3 484 Kč. Výše zálohy činí 29,2 %

z měsíčního vyměřovacího základu, proto činí nejméně 2 388 Kč u OSVČ hlavní a 955 Kč u OSVČ vedlejší. OSVČ vykonávající hlavní činnost je povinna platit zálohy za všechny měsíce, kdy provozovala samostatně výdělečnou činnost. OSVČ vykonávající vedlejší činnost je povinna tyto zálohy platit, pokud v předchozím kalendářním roce dosáhla rozhodné částky (Pilátová, 2019, str. 250 a Hakalová, Pšenková, 2019, str. 66).

Nemocenské pojištění OSVČ je dobrovolné. Sazba pro nemocenské pojištění je 2,1 % z měsíčního vyměřovacího základu. Minimální pojistné na nemocenské pojištění pro OSVČ vykonávající hlavní nebo vedlejší činnost v roce 2020 je 126 Kč měsíčně. Přehled minimálních vyměřovacích základů a minimálních záloh na pojistné lze vidět v tabulce níže.

Tabulka 6: Vývoj vyměřovacích základů a pojistného OSVČ v letech 2017–2020

Položka/Rok	2017	2018	2019	2020
Maximální vyměřovací základ	1 355 136 Kč	1 438 992 Kč	1 569 552 Kč	1 672 080 Kč
Minimální roční vyměřovací základ, hlavní činnost	84 696 Kč	89 940 Kč	98 100 Kč	104 508 Kč
Minimální roční vyměřovací základ, vedlejší činnost	33 888 Kč	35 976 Kč	39 240 Kč	41 808 Kč
Minimální měsíční vyměřovací základ, hlavní činnost	7 058 Kč	7 495 Kč	8 175 Kč	8 709 Kč
Minimální měsíční vyměřovací základ, vedlejší činnost	2 824 Kč	2 998 Kč	3 270 Kč	3 484 Kč
Minimální měsíční záloha, hlavní činnost	2 061 Kč	2 189 Kč	2 388 Kč	2 544 Kč
Minimální měsíční záloha, vedlejší činnost	825 Kč	876 Kč	955 Kč	1 018 Kč
Minimální nemocenské	115 Kč	115 Kč	138 Kč	126 Kč

Zdroj: Hakalová, Pšenková, 2019, str. 66, vlastní zpracování

5 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Veřejné zdravotní pojištění upravují především dva klíčové zákony:

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o veřejném zdravotním pojištění nebo ZVZP),
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pojistném na zdravotní pojištění nebo ZPZP) (Červinka, 2018, str. 10).

Veřejné zdravotní pojištění je druh zákonného pojištění, na jehož základě je plně nebo částečně hrazena zdravotní péče poskytnutá pojištěnci s cílem zachovat nebo zlepšit jeho zdravotní stav. Rozsah poskytované zdravotní péče je dán zákonem o veřejném zdravotním pojištění (Červinka, 2018, str. 17).

Podle ZVZP jsou pojištěny všechny osoby s trvalým pobytem na území ČR a dále osoby bez trvalého pobytu, které jsou činné pro zaměstnavatele se sídlem v ČR (Pilátová, 2019, str. 271).

Pojištěnec je plátcem pojistného pokud:

- je zaměstnancem vykonávajícím činnost, ze které mu plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti podle § 6 ZDP,
- je OSVČ,
- je OBZP (Červinka, 2018, str. 33).

Za OSVČ se pro účely zdravotního pojištění považují osoby, které mají příjmy uvedené v § 7 odst. 1 a 2 ZDP a osoby s nimi spolupracující, na které jsou podle zákona o daních z příjmů rozdělovány příjmy dosažené výkonem spolupráce a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (VZP, 2020).

5.1 Povinnosti OSVČ

Pokud pojištěnec vykonává samostatnou výdělečnou činnost, pro kterou je ve vztahu ke zdravotnímu pojištění osobou samostatně výdělečně činnou, má vůči své zdravotní pojišťovně podle zákona řadu povinností.

Nejdůležitější povinností OSVČ je oznámení o zahájení a ukončení činnosti, kdy nejpozději do 8 dnů musí OSVČ ohlásit u své zdravotní pojišťovny zahájení, případně ukončení výdělečné činnosti. Za zahájení výdělečné činnosti se pro účely zdravotního pojištění považuje okamžik, kdy začne vykonávat činnost s cílem "mít příjem" (VZP, 2020).

OSVČ je povinna spolu s oznámením o zahájení činnosti sdělit své jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo. Dále je povinna sdělit a doložit své obchodní jméno, sídlo nebo místo podnikání, identifikační číslo organizace, má-li ho přiděleno, a číslo bankovního účtu, pokud z něj bude provádět platbu pojistného nebo záloh na pojistné (Pilátová, 2019, str. 275).

K dalším povinnostem OSVČ patří placení pojistného a záloh na zdravotní pojištění a podávání Přehledu o platbě pojistného a případně opravného Přehledu.

5.2 Pojistné OSVČ

OSVČ platí pojistné na zdravotní pojištění formou záloh na pojistné a (případného) doplatku pojistného. Zálohy není povinna platit OSVČ, která je současně zaměstnancem a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem jejích příjmů. Pojistné zaplatí v termínu shodném pro doplatek pojistného (Červinka, 2018, str. 98).

Osoba samostatně výdělečně činná je podle zákona povinna odvést pojistné ve výši 13,5 % z dosaženého vyměřovacího základu. Vyměřovacím základem u osoby samostatně výdělečně činné je 50 % jejího příjmu ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení.

Minimální vyměřovací základ OSVČ je zákonem o veřejném zdravotním pojištění stanoven jako dvanáctinásobek 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Od 1. ledna 2020 je roční minimální vyměřovací základ 209 010 Kč, minimální měsíční vyměřovací základ 17 417,50 Kč a z toho minimální měsíční záloha na pojistné je 2 352 Kč. Je-li dosažený vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné nižší než minimální vyměřovací základ, je tato OSVČ povinna odvést pojistné z minimálního vyměřovacího základu. Maximální vyměřovací základ už ve zdravotním pojištění neexistuje (VZP, 2020).

Vývoj výše minimálního ročního a minimálního měsíčního vyměřovacího základu a minimální měsíční zálohy v letech 2017–2020 zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 7: Vývoj vyměřovacích základů a pojistného OSVČ v letech 2017–2020

	2017	2018	2019	2020
Minimální roční vyměřovací základ	169 392 Kč	179 874 Kč	196 194 Kč	209 010 Kč
Minimální měsíční vyměřovací základ	14 116 Kč	14 989,50 Kč	16 349,50 Kč	17 417,50 Kč
Minimální měsíční záloha	1 906 Kč	2 024 Kč	2 208 Kč	2 352 Kč

Zdroj: Hakalová, Pšenková, 2019, str. 68, vlastní zpracování

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PŘEDSTAVENÍ OSVČ

V této části bych ráda představila vybraného podnikatele a pokusila se zobrazit jeho daňové zatížení za rok 2019.

Mnou vybraný podnikatel si pro účely této práce nepřeje být jmenován, dále jej tedy budu označovat fiktivním jménem, a to „pan Starý“.

Pan Starý podniká od roku 2008 na základě živnostenského oprávnění. Věnuje se převážně klempířským, pokrývačským a tesařským pracím. Jedná se o živnost řemeslnou. Do roku 2008 se věnoval stejnému řemeslu, avšak jako zaměstnanec ve firmě. V současné době je podnikání jeho jedinou a hlavní činností.

Podnikatel se specializuje se na komplexní poskytování služeb. Zabývá se samotným návrhem střechy i celkovou realizací. Specializuje se také na opravy starých střech, jejich vazeb i jednotlivých částí.

6.1 Výpočet daňové povinnosti za rok 2019

V této podkapitole nejprve určím jednotlivé dílčí základy daně podle § 6–10 a následně celkový základ daně, ze kterého budu počítat daňovou povinnost a rovněž spočítám zdravotní a sociální pojištění pana Starého za rok 2019.

Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti (§ 6)

Jak jsem již uvedla výše, podnikání je jedinou a hlavní činností pana Starého, což znamená, že v roce 2019 nedosahuje žádných příjmů ze závislé činnosti. Dílčí základ daně podle § 6 je tedy za zdaňovací období 0 Kč.

Dílčí základ daně § 6 0 Kč

Dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti (§ 7)

Příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP dosahují za zdaňovací období roku 2019 výše 2 155 300 Kč. Pan Starý vede pro účely stanovení daně z příjmů daňovou evidenci a uplatňuje tedy výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

V průběhu roku 2018 zakoupil pan Starý osobní automobil značky Ford Transit, který zahrnul do svého obchodního majetku a využívá jej výhradně pro účely podnikání. Pořizovací cena tohoto vozidla byla 380 000 Kč. V návaznosti na ZDP zařadil podnikatel tento automobil do 2. odpisové skupiny s dobou odpisování 5 let. Pan Starý si mohl sám

zvolit jakou metodou bude majetek odpisovat. V tomto případě si zvolil metodu rovnoměrného odpisování. Odpisový plán automobilu zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 8: Odpisový plán automobilu

Počet let	Období	Odpis	ZC
1	2018	41 800 Kč	338 200 Kč
2	2019	84 550 Kč	253 650 Kč
3	2020	84 550 Kč	169 100 Kč
4	2021	84 550 Kč	84 550 Kč
5	2022	84 550 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možné vidět z tabulky, v prvním roce byl odpis nejnižší, v dalších letech je pak výše odpisu stejná, až do konce 5. roku odpisování. Kdyby pan Starý zvolil metodu zrychleného odpisování v prvních letech by se mu vrátila větší částka, avšak vzhledem k nevyzpytatelnosti podnikání a nepravidelným příjmům je, dle mého názoru, lepší zvolit rovnoměrné odpisy a uplatňovat každý rok stejnou výši. V roce 2019 si podnikatel uplatní odpis ve výši 84 550 Kč.

Protože se pan Starý rozhodl uplatňovat skutečné výdaje na automobil, musel vést po celou dobu knihu jízd, aby bylo možné doložit skutečný počet ujetých kilometrů. Za pohonné hmoty zaplatil pan Starý prokazatelně, podle doložených paragonů, částku ve výši 49 206 Kč. Jako další výdaje je možné uplatnit např. výdaje na krátkodobé parkovné, silniční daň zaplacenou za automobil a další. Souhrn všech výdajů souvisejících s využíváním automobilu zobrazuje tabulka 9.

Tabulka 9: Skutečné výdaje na automobil

Výdaj	Částka
Pohonné hmoty	41 206 Kč
Krátkodobé parkovné	2 500 Kč
Odpis automobilu	84 550 Kč
Povinné ručení	4 309 Kč
Havarijní pojištění	12 178 Kč
Servis automobilu	3 250 Kč
Dálniční známka	1 500 Kč
Silniční daň	1 560 Kč
Ostatní náklady	1 668 Kč
Σ celkem	152 721 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky jsme zjistili celkové výdaje na automobil za rok 2019, které činí 152 721 Kč.

Veškeré výdaje, které měl pan Starý v rámci své podnikatelské činnosti jsou zobrazeny v tabulce níže.

Tabulka 10: Skutečné výdaje pana Starého v roce 2019

Výdaj	Částka
Materiál	1 194 909 Kč
Nářadí	149 880 Kč
Pracovní oděv	5 940 Kč
Výdaje na automobil	152 721 Kč
Telefon	9 600 Kč
Ochranné pomůcky	25 450 Kč
Ostatní výdaje	7 800 Kč
Σ celkem	1 546 300 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Největší položku ve výdajích tvoří materiál pro podnikatelskou činnost, za který pan Starý zaplatil 1 194 909 Kč. Celkové výdaje skutečně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů pak za celý rok 2019 dosahují výše 1 546 300 Kč

Dílčí základ ze samostatné činnosti zjistíme jako rozdíl mezi příjmy a výdaji, tedy následovně:

<i>Příjmy ze samostatné činnosti</i>	<i>2 155 300 Kč</i>
<i>Výdaje skutečně vynaložené</i>	<i>1 546 300 Kč</i>
<u>Dílčí základ daně podle § 7</u>	<u>609 000 Kč</u>

Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§ 8)

Pan Starý má ke svému podnikání zřízen běžný účet. Úroky plynoucí mu z tohoto účtu dosahují za rok 2019 částky 115 Kč. Tento příjem se nesnižuje o žádné výdaje ani odpočty. Konečný dílčí základ daně tedy činí 115 Kč.

<u>Dílčí základ daně podle § 8</u>	<u>115 Kč</u>
---	----------------------

Dílčí základ daně z nájmu (§ 9)

V roce 2010 zdědil pan Starý od svého otce chalupu v Beskydských horách, kterou během roku pronajímá. Příjmy a výdaje související s pronájmem se v jednotlivých měsících různí

vzhledem k aktuální sezóně a počtu nájemců. Příjmy a výdaje v jednotlivých měsících zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 11: Příjmy a výdaje související s pronájmem chalupy

Měsíc	Příjmy	Výdaje
Leden	18 550 Kč	7 250 Kč
Únor	17 125 Kč	6 960 Kč
Březen	17 805 Kč	3 745 Kč
Duben	18 680 Kč	4 690 Kč
Květen	18 475 Kč	5 105 Kč
Červen	17 990 Kč	5 170 Kč
Červenec	19 740 Kč	5 110 Kč
Srpen	-	-
Září	14 300 Kč	3 235 Kč
Říjen	14 590 Kč	4 010 Kč
Listopad	16 880 Kč	4 470 Kč
Prosinec	25 720 Kč	9 100 Kč
Σ celkem	194 855 Kč	58 845 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky je zřejmé, že nejvyšších příjmů dosahuje pan Starý během zimních měsíců, kdy do Beskydských hor zavítá nejvíce návštěvníků hlavně za účelem zimních sportů. S větším využitím chalupy v zimě jsou spojeny i vyšší náklady (např. spotřeba dřeva na topení). Naopak v srpnu nedosahuje pan Starý žádných příjmů ani výdajů, a to proto, že během srpna využívá chalupu k vlastní potřebě. V roce 2019 nebyly vynaloženy zvláště vyšší náklady na opravy a údržbu. Větší rekonstrukce jsou plánovány až na příští kalendářní rok.

Dílčí základ daně z příjmů z nájmu zjistíme podobně jako u příjmů ze samostatné činnosti, tedy od příjmů odečteme výdaje na dosažení, zajištění a udržení.

<i>Příjmy z nájmu</i>	<i>194 855 Kč</i>
<i>Výdaje skutečně vynaložené</i>	<i>58 845 Kč</i>
<u>Dílčí základ daně podle § 9</u>	<u>136 010 Kč</u>

Dílčí základ daně z ostatních příjmů (§ 10)

Pan Starý neměl v roce 2019 žádné příjmy, které by spadaly pod § 10. Dílčí základ daně z ostatních příjmů je tedy za rok 2019 0 Kč.

<u>Dílčí základ daně podle § 10</u>	<u>0 Kč</u>
--	--------------------

Pan Starý má hypotéku na dům a na úrocích z hypotečního úvěru zaplatil za rok 2019 v úhrnu 10 560 Kč. Tuto položku uplatní jako nezdanitelnou část základu daně.

Poplatník žije ve společně hospodařící domácnosti s manželkou, starším synem Petrem a mladším synem Jakubem. Manželka pana Starého je na rodičovské dovolené s mladším synem Jakubem, kterému jsou 2 roky. Staršímu Petrovi je 17 let a chodí na střední školu. Předpokládá se tedy uplatnění slevy na všechny jmenované členy domácnosti. Mimo jiné žije v domácnosti s rodinou ještě matka pana Starého, která je ve starobním důchodu. Výpočet daňové povinnosti pana Starého za rok 2019 je zobrazen v tabulce 12.

Tabulka 12: Výpočet daňové povinnosti za rok 2019

Dílčí základ daně § 6	0 Kč
Dílčí základ daně § 7	609 000 Kč
Dílčí základ daně § 8	115 Kč
Dílčí základ daně § 9	136 010 Kč
Dílčí základ daně § 10	
Základ daně	745 125 Kč
– Nezdanitelné části základu daně	
– Úroky	10 560 Kč
Upravený základ daně	734 565 Kč
Zaokrouhlený základ daně	734 500 Kč
Daň 15 %	110 175 Kč
– Slevy na dani	
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč
Daň po slevách	60 495 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti	
I. dítě	15 204 Kč
II. dítě	19 404 Kč
Daň	25 887 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Základ daně ve výši 745 125 Kč jsem poplatníkovi snížila o zaplacené úroky z hypotečního úvěru, upravený základ daně následně dělá 734 565 Kč. Od vypočtené daně ve výši 110 175 Kč jsem odečetla slevy, jako základní slevu na poplatníka a slevu na manželku. Daň po slevách činí 60 495 Kč. Daňové zvýhodnění na děti bude v tomto případě daňovou slevou. Konečná daňová povinnost, kterou poplatník za rok 2019 odvede bude ve výši 25 887 Kč.

6.2 Zdravotní pojištění

Vyměřovacím základem pro výpočet zdravotního pojištění je u pana Starého 50 % příjmů po odpočtu výdajů ze samostatné činnosti. Sazba zdravotního pojištění činí 13,5 %. Výpočet bude následující:

$$\text{Vyměřovací základ: } 609\,000 \text{ Kč} \times 50 \% = 304\,500 \text{ Kč}$$

$$\text{Pojistné: } 304\,500 \text{ Kč} \times 13,5 \% = 41\,108 \text{ Kč}$$

Pan Starý byl povinen hradit si po celý rok 2019 zálohy na zdravotní pojištění. Pro rok 2019 činila výše zálohy 3 430 Kč měsíčně. Na zálohách zaplatil v úhrnu 41 160 Kč (viz. výpočet).

$$\text{Úhrn zaplacených záloh: } 3\,430 \text{ Kč} \times 12 = 41\,160 \text{ Kč}$$

$$\text{Přeplatek: } 41\,108 \text{ Kč} - 41\,160 \text{ Kč} = 52 \text{ Kč}$$

Z přehledu o příjmech a výdajích byl po odečtení záloh od zdravotního pojištění vyměřen panu Starému přeplatek ve výši 52 Kč. Přeplatek pojišťovna vrací, pokud vůči ní plátce nemá jiný splatný závazek (dluh), jinak se použije k jeho úhradě.

6.3 Sociální pojištění

Vyměřovacím základem pro výpočet sociálního pojištění bude rovněž jako u zdravotního pojištění 50 % příjmů po odpočtu výdajů ze samostatné činnosti. Pan Starý si mohl zvolit i vyšší vyměřovací základ, této možnosti však nevyužil. Sazba sociálního pojištění činí 29,2 %. Výpočet bude následující:

$$\text{Vyměřovací základ: } 609\,000 \text{ Kč} \times 50 \% = 304\,500 \text{ Kč}$$

$$\text{Pojistné: } 304\,500 \text{ Kč} \times 29,2 \% = 88\,914 \text{ Kč}$$

Protože podnikání je pro pana Starého hlavní činností, byl povinen platit po celý rok 2019 zálohy na sociální pojištění. Záloha vypočtená z vyměřovacího základu za rok 2018 činila 7 418 Kč. Na zálohách prokazatelně zaplatil částku ve výši 89 016 Kč (viz. výpočet).

$$\text{Úhrn zaplacených záloh: } 7\,418 \text{ Kč} \times 12 = 89\,016 \text{ Kč}$$

$$\text{Doplatek: } 88\,914 \text{ Kč} - 89\,016 \text{ Kč} = 898 \text{ Kč}$$

Od vypočteného ročního sociálního pojištění se následně odečtou zaplacené zálohy během roku. Panu Starému byl takto vyměřen doplatek vůči České správě sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ) ve výši 898 Kč. Lhůta pro doplatek sociálního pojištění na základě podaného Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ je 8 dnů od podání přehledu.

Protože daň z příjmů a pojistné jsou spolu úzce spjaty, následující tabulka zobrazuje celkovou daň a pojistné za rok 2019.

Tabulka 13: Daň a odvody na pojistném pana Starého za rok 2019 před optimalizací

	Před optimalizací
Zdravotní pojištění	41 108 Kč
Sociální pojištění	88 914 Kč
Daň	25 887 Kč
Celkové odvody	155 909 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Na dani z příjmů fyzických osob odvede pan Starý částku ve výši 25 887 Kč. Celkové odvody na pojistném by činily 130 022 Kč, z toho 41 108 Kč na zdravotní pojištění a 88 914 na sociálním pojištění.

7 OPTIMALIZACE DAŇOVÉ POVINNOSTI

V této kapitole se pokusím legálně minimalizovat daňové zatížení podnikatele za rok 2019. Využiji k tomu různých metod jako jsou výdaje procentem z příjmů či paušální výdaje na dopravu. Z větší části se ale zaměřím na metodu spolupracujících osob.

7.1 Výdaje procentem z příjmů

Výdaje procentem z příjmů, jinak také paušální výdaje, mohou být často velmi výhodným způsobem, jak snížit daňovou povinnost poplatníka. Ještě v roce 2018 by poplatník musel použít právní úpravu, kde horní hranice příjmů činila 1 000 000 Kč, tzn. že by si mohl uplatnit maximálně 80 % z příjmů, což představuje 800 000 Kč. Protože skutečné výdaje poplatníka byly v roce 2018 mnohem vyšší, paušální výdaje pro něj nebyly výhodnou volbou. V roce 2017 měl poplatník na výběr, zda použije horní hranici příjmů 2 000 000 Kč a omezení při uplatňování slev nebo využije horní hranice příjmů 1 000 000 Kč ale bez omezení při uplatňování slev. Od roku 2019 však nabytí účinnosti zákon, který přinesl tzv. daňový balíček a vrací nás tak zpět do roku 2016, kdy platí, že horní hranice příjmů, z nichž lze uplatnit paušální výdaje, je ve výši 2 000 000 Kč, ale již bez jakéhokoliv omezení u slev na manželku a daňového zvýhodnění na děti.

Pokud by se pan Starý rozhodl, že v roce 2019 již nechce uplatňovat skutečné výdaje, ale chce je uplatnit procentem z příjmů, je potřeba upravit základ daně z předešlého roku. Základ daně se upravuje o pohledávky, závazky a zásoby k 31. 12. předchozího zdaňovacího období. Pohledávky a zásoby základ daně zvyšují, závazky ho naopak snižují. K 31.12. 2018 eviduje pan Starý zásoby materiálu v hodnotě 86 750 Kč. V následující tabulce zobrazím výpočet daňové povinnosti za zdaňovací období roku 2018.

Tabulka 14: Výpočet daňové povinnosti za rok 2018

Základ daně	728 349 Kč
– Nezdánitelné části základu daně	
– Úroky	11 320 Kč
Upravený základ daně	717 029 Kč
Zaokrouhlený základ daně	717 000 Kč
Daň 15 %	107 550 Kč
– Slevy na dani	
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč
Daň po slevách	57 870 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti	
I. dítě	15 204 Kč
II. dítě	19 404 Kč
Daň	23 262 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2018 činil základ daně poplatníka 728 349 Kč. Uplatňovány byly stejné nezdánitelné části základu daně v podobě úroků z hypotečního úvěru i stejné slevy na dani, a to základní sleva na poplatníka a sleva na manželku, obě ve výši 24 840 Kč. Daň po slevách činila 57 870 Kč. Následně bylo uplatněno daňové zvýhodnění na dvě děti. Konečná daňová povinnost za rok 2018 činila 23 262 Kč. Nyní tedy navýším základ daně o zásoby evidované u poplatníka k 31. 12. 2018 ve výši 86 750 Kč. Výpočet daně s navýšeným základem daně zobrazuje tabulka 15.

Tabulka 15: Navýšení základu daně roku 2018 o zásoby na skladě

Základ daně	815 099 Kč
– Nezdánitelné části základu daně	
– Úroky	11 320 Kč
Upravený základ daně	803 779 Kč
Zaokrouhlený základ daně	803 700 Kč
Daň 15 %	120 555 Kč
– Slevy na dani	
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč
Daň po slevách	70 875 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti	
I. dítě	15 204 Kč
II. dítě	19 404 Kč
Daň	36 267 Kč

Zdroj Vlastní zpracování

Zásoby zvýšili celkový základ daně na 728 349 Kč. Konečná daňová povinnost by tak činila 37 387 Kč. Je tedy nutné zjistit rozdíl mezi zvýšenou daňovou povinností a původní daňovou povinností viz. výpočet.

$$36\,267\text{ Kč} - 23\,262\text{ Kč} = 13\,005\text{ Kč}$$

Aby si v roce 2019 mohl pan Starý uplatnit paušální výdaje, musel by podat opravné daňové přiznání za rok 2018, a to do 1. 4. 2019 a zaplatit vypočtený rozdíl ve výši 13 005 Kč. Pokud se k tomuto kroku rozhodne až po uplynutí zákonného termínu pro podání daňového přiznání za předcházející zdaňovací období, tedy po 1. 4. 2019, musí podat dodatečné daňové přiznání. Pro poplatníka by bylo lepší, kdyby již při podávání řádného daňového přiznání věděl, že v dalším roce chce uplatňovat výdaje jiným způsobem, mohl by tak dopředu upravit základ daně daného roku. Pro změnu uplatňování výdajů je však možné se rozhodnout i kdykoliv během roku, či až na konci zdaňovacího období.

Změna základu daně se promítne i ve změně vyměřovacího základu pro účely sociálního pojištění. Je tedy nutné podat i opravný přehled o příjmech a výdajích příslušné správě sociálního zabezpečení. Jiná situace je u zdravotního pojištění, kde se ke změnám základu daně z hlediska vyměřovacího základu nepřihlíží. Výpočet částky, kterou by bylo nutno doplatit na sociálním pojištění zobrazuje výpočet níže.

Tabulka 16: Výpočet dílčího základu daně ze samostatné činnosti za rok 2018

Příjmy za rok 2018	2 139 580 Kč
Výdaje za rok 2018	1 529 900 Kč
Dílčí základ daně § 7 (Příjmy – Výdaje)	609 680 Kč
Vyměřovací základ (DZD § 7 x 50 %)	340 840 Kč
Pojistné za rok 2018 (VZ x 29,2 %)	89 014 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Navýšení vyměřovacího základu: $(609\,680\text{ Kč} + 86\,750\text{ Kč}) \times 50\% = 348\,215\text{ Kč}$

Pojistné: $348\,215\text{ Kč} \times 29,2\% = 101\,679\text{ Kč}$

Doplatek: $101\,679\text{ Kč} - 89\,014\text{ Kč} = 12\,665\text{ Kč}$

Poplatník by tak podal opravný přehled o příjmech a výdajích a na sociálním pojištění by doplatil částku ve výši 12 665 Kč. Pokud by tak učinil, za rok 2019 by již mohl uplatnit výdaje procentem z příjmů.

Pan Starý má řemeslnou živnost, podle ZDP si za rok 2019 může uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů, maximálně však do výše 1 600 000 Kč. Výpočet bude následující:

$$2\,155\,300\text{ Kč} \times 80\% = 1\,724\,240\text{ Kč}$$

Výpočet jasně napovídá, že 80 % z příjmů poplatníka tvoří mnohem více, než je maximální hranice paušálních výdajů pro řemeslnou činnost. Poplatník si tak bude moci uplatnit pouze maximální možnou částku, a to 1 600 000 Kč. Srovnání skutečných a paušálních výdajů zobrazuje tabulka 17.

Tabulka 17: Srovnání skutečných a paušálních výdajů

	Skutečné výdaje	Paušální výdaje
Příjmy	2 155 300 Kč	2 155 300 Kč
Výdaje	1 546 300 Kč	1 600 000 Kč
Dílčí základ daně § 7	609 000 Kč	555 300 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 17 vyplývá, že paušální výdaje jsou o trochu vyšší než výdaje skutečné. Pro rok 2019 by tedy pro poplatníka vycházely jako výhodná možnost optimalizace daně.

Paušálních výdajů lze využít i u příjmů z nájmu podle § 9, přičemž u přechodu ze skutečných na paušální výdaje by platil stejný postup jako u příjmů ze samostatné činnosti. Pan Starý může uplatnit výdaje ve výši 30 % z příjmů, maximálně však do výše 600 000 Kč za rok. Výpočet bude následující:

$$194\,855 \text{ (Kč)} \times 30 \% = 58\,457 \text{ Kč}$$

Využití paušálních výdajů u příjmů z pronájmu je v tomto případě pro pana Starého nevýhodné. Skutečné výdaje dosahují vyšší hodnoty, a to 58 845 Kč, kdežto paušální výdaje dosahují pouze výše 58 457. Z hlediska administrativy jsou sice paušální výdaje jednodušší, avšak na dani by pan Starý zaplatil více. V příštím roce se navíc chystá investovat do oprav střechy, což znamená, že výdaje by se mohly ještě navýšit. Po část roku, kdy by probíhaly opravy, by navíc neměl žádné příjmy z pronájmu, základ daně by tak byl mnohem nižší. Výpočet daňové povinnosti za rok 2019 s využitím paušálních výdajů zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 18: Výpočet daňové povinnosti za rok 2019 při využití paušálních výdajů

Dílčí základ daně § 6	0 Kč
Dílčí základ daně § 7	555 300 Kč
Dílčí základ daně § 8	115 Kč
Dílčí základ daně § 9	136 010 Kč
Dílčí základ daně § 10	0 Kč
Základ daně	691 425 Kč
– Nezdánitelné části základu daně	
– Úroky	10 560 Kč
Upravený základ daně	680 865 Kč
Zaokrouhlený základ daně	680 800 Kč
Daň 15 %	102 120 Kč
– Slevy na dani	
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč
Daň po slevách	52 440 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti	
I. dítě	15 204 Kč
II. dítě	19 404 Kč
Daň	17 832 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Pomocí paušálních výdajů se podařilo snížit celkový základ daně poplatníka na 691 425 Kč. Po odpočtu nezdánitelné části základu daně v podobě úroků je upravený základ daně ve výši 680 865 Kč. Daň z příjmů před slevami vychází na 102 120 Kč. Podnikatel si opět uplatnil slevu na poplatníka a slevu na manželku. Daň po slevách činí 52 440 Kč. Konečná daňová povinnost po uplatnění obou zvýhodnění na děti vychází na 17 832 Kč, což je o 8 055 Kč méně než při využití skutečných výdajů.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Vyměřovací základ: 555 300 Kč x 50 % = 277 650 Kč

Pojistné: 277 650 Kč x 13,5 % = 37 483 Kč

Z vyměřovacího základu ve výši 277 650 Kč by poplatník odvedl pojistné ve výši 13,5 %, což představuje 37 483 Kč.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

Vyměřovací základ: 555 300 Kč x 50 % = 277 650 Kč

Pojistné: 277 650 Kč x 29,2 % = 81 074 Kč

Stejný vyměřovací základ jako pro výpočet zdravotního pojištění bude i u sociálního pojištění. Zde odvede poplatník 81 074 Kč. Tabulka níže představuje veškeré odvody poplatníka v případě využití paušálních výdajů.

Tabulka 19: Daň a odvody na pojistném pana Starého s využitím paušálních výdajů

	Před optimalizací	Paušální výdaje
Zdravotní pojištění	41 108 Kč	37 483 Kč
Sociální pojištění	88 914 Kč	81 074 Kč
Doplatek pojištění	-	12 665 Kč
Daň	25 887 Kč	17 832 Kč
Doplatek daně	-	13 005 Kč
Celkem	155 909 Kč	162 059 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové odvody na dani a pojistném za rok 2019 by při uplatnění paušálních výdajů činily 162 059 Kč. Z toho 55 315 Kč na dani z příjmů včetně doplatku na dani ve výši 13 005 Kč, který vznikl v důsledku přechodu na paušální výdaje. Na sociálním pojištění by celkově odvedl 93 739 Kč včetně doplatku na pojištění ve výši 12 665 Kč rovněž způsobeného změnou uplatňování výdajů.

7.2 Institut spolupracujících osob

Pan Starý má poměrně vysoké příjmy z podnikání a zaplatí tak hodně na dani a sociálním pojištění. Kdyby své příjmy a výdaje rozdělil mezi sebe a spolupracující osoby (může jich mít i víc) mohl by na dani z příjmů i na sociálním pojištění výrazně ušetřit. Pokud se pro spolupracující osobu bude jednat o vedlejší samostatně výdělečnou činnost a za kalendářní rok její zisk nepřesáhne rozhodnou částku, nemusí vůbec odvádět sociální pojištění. Na

zdravotní pojištění nebude mít spolupráce osob žádný vliv. Pro účely zdravotního pojištění totiž není možné využít žádné „rozhodné částky“, která by pro vedlejší činnost umožnila pojištění neplatit, z čehož plyne, že na zdravotním pojištění nikdy k úspoře nedojde. V této podkapitole se tedy pokusím zkombinovat paušální výdaje a institut spolupracujících osob.

S panem Starým žijí v domácnosti hned 3 osoby, na které by mohl převést část svých příjmů a výdajů. Pokusím se porovnat několik možností a vybrat pro podnikatele tu nejvýhodnější.

V úvahu přichází manželka pana Starého, která je na rodičovské dovolené, tudíž nemá žádné vlastní příjmy, které by z hlediska daně z příjmů a sociálního pojištění spadaly pod samostatnou činnost. Pro manželku by se tedy jednalo o činnost vedlejší. Na manželku je možno převést až 50 % příjmů a výdajů a částka, o kterou mohou přerozdělené příjmy převyšovat výdaje, může být za zdaňovací období roku 2019 maximálně ve výši 540 000 Kč (45 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce). 50 % příjmů ze samostatné činnosti pana Starého by představovalo 1 077 650 Kč, 50 % výdajů by činilo 800 000 Kč. Základ daně manželky by tak představoval 277 650 Kč. Protože příjmy po odpočtu výdajů přesáhly u manželky rozhodnou částku, která je pro rok 2019 stanovena na 78 476 Kč, byla by v tomto případě účastna důchodového pojištění a nedošlo by tak k žádné úspoře. Na zdravotním pojištění, jak z výše uvedeného vyplývá, by také nebylo ušetřeno. Co se týká daně z příjmů, zde by poplatník rovněž neuspóřil. Sleva na manželku, kterou by si jinak uplatnil pan Starý, se pouze přesune do daňového přiznání manželky v podobě slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Není totiž možné využít slevy na druhého z manželů, pokud je zároveň spolupracující osobou. Oba manželé by si tak uplatnili pouze tuto základní slevu. Manželka navíc nemá možnost žádných dalších odpočtů v podobě nezdanitelných částí základu daně jako jsou např. zaplacené úroky z hypotečního úvěru, které si uplatňuje manžel. Na dani by tedy poplatník v případě manželky nikdy neuspóřil, a to ani v případě převedení nižšího procenta příjmů a výdajů. Při převedení nižšího procenta příjmů a výdajů by sice mohl ušetřit na sociálním pojištění, avšak v domácnosti s poplatníkem žijí osoby, které přinesou úsporu na obojím, na dani i na pojištění. Varianta spolupracující manželky by tak poplatníkovi nic nepřinesla a nebudu se jí už dále zabývat.

Nejvýhodnější spolupracující osobou bude pro poplatníka určitě jeho matka. Matka pana starého je penzistka a jejím jediným příjmem je starobní důchod, který je od daně z příjmů fyzických osob osvobozen. Pro matku by se tedy jednalo o činnost vedlejší. Tato varianta přinese nejvyšší daňovou úsporu z hlediska uplatnění slev. Matka totiž nijak neovlivňuje, jakých slev bude moci Pan Starý využít. Podnikatel si tak uplatní slevu na poplatníka ve výši

24 840 Kč, slevu na manželku ve stejné výši i obě daňové zvýhodnění na děti, a to v částce 15 204 Kč na I. dítě a 19 404 Kč na dítě druhé. Slevou navíc přispěje matka ve výši 24 840 Kč ve formě základní slevy na poplatníka. Rodina si tak bude moci uplatnit slevy v celkové výši 109 128 Kč.

Další variantou, avšak zdaleka ne tak výhodnou jako matka poplatníka, by přicházel v úvahu starší syn pana Starého. Je totiž nutno počítat i s možností, že matka poplatníka nebude se spoluprací souhlasit. Chci tedy nabídnout i jinou variantu spolupracující osoby. Syn poplatníka je student a prozatím nemá žádné vlastní příjmy, jednalo by se pro něj o vedlejší činnost. Syn si navíc jako jediný může kromě slevy na poplatníka uplatnit i slevu na studenta ve výši 4 020 Kč. Poplatník si tedy v tomto případě bude moci snížit daň o slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč a slevu na manželku ve stejné výši. Úsporu navíc mu přinese sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč a sleva na studenta ve výši 4 020 Kč, které si uplatní syn. Je třeba však počítat s tím, že na spolupracujícího syna si již poplatník nebude moci uplatnit daňové zvýhodnění na dítě. Uplatní si tak pouze zvýhodnění na druhého syna ve výši 15 204 Kč. Bez spolupracující osoby by si tak uplatnil slevy v celkové výši 84 288 Kč. Syn jako spolupracující osoba by mu přinesl o 28 860 Kč více na slevách, avšak o 19 404 méně na daňovém zvýhodnění. V případě využití spolupracující osoby u jednoho z dětí je podmínkou, aby měli ukončenou povinnou školní docházku, což syn Petr splňuje.

7.2.1 Převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo na spolupracujícího syna

V této podkapitole se tak pokusím porovnat variantu spolupracující matky a spolupracujícího syna.

Matka i syn poplatníka jsou považováni za „ostatní členy domácnosti“, na které lze podle ZDP rozdělit celkem maximálně 30 % příjmů a výdajů, maximálně však 180 000 Kč zisku (15 000 Kč zisku za každý započatý měsíc spolupráce). Tabulka 20 zobrazuje přepočtené dílčí základy daně z § 7 po převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující osoby.

Tabulka 20: Převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo spolupracujícího syna

	Pan Starý	Matka/ Syn
Celkové příjmy podle § 7	2 155 300 Kč	-
% z příjmů	70 % (1 508 710 Kč)	30 % (646 590 Kč)
Celkové výdaje	1 600 000 Kč	-
% z výdajů	70 % (1 120 000 Kč)	30 % (480 000 Kč)
Základ daně § 7	388 710 Kč	166 590 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

$$\text{Přerozdělené příjmy} - \text{přerozdělené výdaje} = 646\,590\text{ Kč} - 480\,000\text{ Kč} = 166\,590\text{ Kč}$$

Při převádění vyššího poměru si poplatník rovněž musí dát pozor, zda nebyl překročen maximální limit rozdílu převedených příjmů a výdajů, v tomto případě 180 000 Kč za rok. Z výpočtu výše je však vidět, že limit překročen nebyl. Pan Starý tak může na matku nebo na syna převést celých 30 % příjmů a výdajů. Je nutné si ale uvědomit, že čím vyšší poměr příjmů a výdajů na tyto spolupracující osoby převedu, tím nižší základ daně zůstane samotnému podnikateli. Nízký základ daně ze samostatné činnosti bude však znamenat i nízký vyměřovací základ pro odvody zdravotního pojištění. Poplatník tak bude muset odvést pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu a zaplatí tak více než kdyby nepřevédl vůbec nic. 30 % příjmů po odpočtu 30 % výdajů je i vyšší než rozhodná částka, která udává účast na důchodovém pojištění. V tomto případě tak nemůžeme počítat s žádnou úsporou na pojistném. Na druhou stranu, základ daně u spolupracujících osob nebude příliš nízký, a tak dostatečně využijí alespoň základní slevy na poplatníka.

Převést příjmy a výdaje je možné i na více než jednu spolupracující osobu. Pokud bych na matku a na syna převedla plných 30 % (tedy 15 % na každého) z hlediska sociálního pojištění by nedošlo k žádné úspoře, 15 % totiž představuje vyšší zisk, než je rozhodná částka. Na zdravotním pojištění by bylo odvedeno více, a to kvůli vyměřovacímu základu poplatníka, který by byl příliš nízký a bylo by tak nutné odvést pojištění alespoň z minimálního vyměřovacího základu. Na dani by byla odvedena stejná částka jako v případě, že by poplatník převedl 30 % příjmů a výdajů pouze na syna. Poplatník by zde totiž opět přišel o slevu na dítě ve výši 19 404 Kč, naopak spolupracující osoby by dostatečně nevyužili všech slev, které mají k dispozici. Převedením jiného poměru příjmů a výdajů na více než jednu spolupracující osobu se bude zabývat podkapitola 7.2.3.

V tomto případě se budu tedy zabývat pouze matkou a synem poplatníka samostatně. Budu předpokládat, že spolupracující osoba začala vykonávat spolupráci od 1.1. 2019 a spolupráce

trvala do konce roku 2019. Pan Starý nemá pouze příjmy ze samostatné činnosti a je tak potřeba přepočítat celkový základ daně kvůli úpravám v § 7 viz. tabulka 21.

Tabulka 21: Výpočet celkového základu daně pana Starého

Dílčí základ daně § 6	0 Kč
Dílčí základ daně § 7	388 710 Kč
Dílčí základ daně § 8	115 Kč
Dílčí základ daně § 9	136 010 Kč
Dílčí základ daně § 10	0 Kč
Celkový základ daně	524 835 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový základ daně poplatníka z § 6–10 zde dosahuje výše 524 835 Kč. Základ daně pro spolupracující osobu by po převedení 30 % příjmů a výdajů dosahoval výše 166 590 Kč. Výpočet daňové povinnosti celé domácnosti zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 22: Výpočet daňové povinnosti po rozdělení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo na spolupracujícího syna

	Pan Starý	Matka	Pan Starý	Syn
Základ daně	524 835 Kč	166 590 Kč	524 835 Kč	166 590 Kč
Nezdanitelné části základu daně				
– Úroky	10 560 Kč	-	10 560 Kč	-
Upravený základ daně	514 275 Kč	166 590 Kč	514 275 Kč	166 590 Kč
Zaokrouhlený základ daně	514 200 Kč	166 500 Kč	514 200 Kč	166 500 Kč
Daň 15 %	77 130 Kč	24 975 Kč	77 130 Kč	24 975 Kč
– Slevy na dani				
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč	-	24 840 Kč	-
– Sleva na studenta				4 020 Kč
Daň po slevách	27 450 Kč	135 Kč	27 450 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti				
I. dítě	15 204 Kč	-	15 204 Kč	-
II. dítě	19 404 Kč	-	-	-
Daň	+ 7 158 Kč	135 Kč	12 246 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 24 zobrazuje daňové zatížení poplatníka a zvolené spolupracující osoby. Jak již bylo řečeno, pan Starý má zde dvě možnosti, buď zvolí jako spolupracující osobu svou matku, anebo svého staršího syna. V levé polovině tabulky je tak zobrazena daňová

povinnost v případě využití matky jako spolupracující osoby, v pravé části je daňová povinnost v případě využití syna jako spolupracující osoby. V případě matky by si mohl podnikatel uplatnit jak slevu na poplatníka, tak slevu na manželku. Rovněž by zde využil obou daňových zvýhodnění na děti, pan Starý by tak dosáhl daňového bonusu ve výši 7 158 Kč, matka by si navíc uplatnila slevu na poplatníka a na dani by odvedla částku ve výši 135 Kč. Pokud by zvolil jako spolupracující osobu syna, rovněž by si uplatnil slevu na poplatníka a slevu na manželku, nemohl by však využít slevy na dítě, protože dítě je zároveň spolupracující osobou. Uplatnil by si tedy pouze daňové zvýhodnění na druhého syna ve výši 15 204 Kč, v konečné fázi by na dani odvedl 12 246 Kč. Syn by jako jediný mohl využít kromě základní slevy i slevy na studenta. Nevyužije však její plné výše, protože po odečtení slevy na poplatníka zůstává synovi pouze 135 Kč, tedy stejně, jako je konečná daňová povinnost u matky poplatníka. Daň po slevách by tak u syna činila 0 Kč.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

Vyměřovací základ (pan Starý): 388 710 Kč x 50 % = 194 355 Kč

Pojistné (pan Starý): 196 194 Kč x 13,5 % = 26 487 Kč

Vyměřovací základ (spolupracující osoba): 166 590 Kč x 50 % = 83 295 Kč

Pojistné (spolupracující osoba): 83 295 Kč x 13,5 % = 11 245 Kč

Pan Starý by v tomto případě odvedl zdravotní pojišťovně alespoň minimální částku ve výši 26 487 Kč. Matka poplatníka pobírá starobní důchod, a je tedy osobou, za kterou platí pojistné stát, netýká se jí tak minimální vyměřovací základ. Důchodci platí zdravotní pojistné dle dosaženého výdělku, tj. z vyměřovacího základu bez doplatku do minima. Syn je student a je tedy také souběžně státním pojištěncem i OSVČ, budou pro něj platit stejná pravidla ohledně minimálního vyměřovacího základu jako pro matku poplatníka.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ:

Vyměřovací základ (pan Starý): 388 710 Kč x 50 % = 194 355 Kč

Pojistné (pan Starý): 196 355 Kč x 29,2 % = 56 752 Kč

Vyměřovací základ (spolupracující osoba): 166 590 Kč x 50 % = 83 295 Kč

Pojistné (spolupracující osoba): 83 295 Kč x 29,2 % = 24 323 Kč

Závazek pana Starého vůči ČSSZ by zde představoval 56 752 Kč. Zvolená spolupracující osoba (matka nebo syn) by na sociálním pojištění odvedla 24 323 Kč. Tabulka 23 a 24 zobrazuje celkové odvody na dani a pojistném v případě převedení příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo spolupracujícího syna.

Tabulka 23: Celkové odvody po převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku

	Paušální výdaje	Spolupracující matka		Úspora
	Pan Starý	Pan Starý	Matka	
Zdravotní pojištění	37 483 Kč	26 487 Kč	11 245 Kč	Zaplatí o 249 Kč více
Sociální pojištění	81 074 Kč	56 752 Kč	24 323 Kč	0 Kč
Daň	17 832 Kč	+ 7 158 Kč	135 Kč	24 855 Kč
Úspora celkem				24 606 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 24: Celkové odvody po převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna

	Před optimalizací	Spolupracující syn		Úspora
	Pan Starý	Pan Starý	Syn	
Zdravotní pojištění	37 483 Kč	26 487 Kč	11 245 Kč	Zaplatí o 249 Kč více
Sociální pojištění	81 074 Kč	56 752 Kč	24 323 Kč	0 Kč
Daň	17 832 Kč	12 246 Kč	0 Kč	5 586 Kč
Úspora celkem				5 337 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak jsem správně očekávala, nedochází zde k žádné úspoře na pojištění. Došlo totiž k takovému snížení vyměřovacího základu poplatníka, že pojistné na zdravotní pojištění nebylo odvedeno ze skutečného vyměřovacího základu, nýbrž z minimálního vyměřovacího základu, což způsobilo, že na pojistném by poplatník zaplatil o 249 Kč více. Sociální pojištění v případě využití spolupracující osoby vychází asi o 1 Kč vyšší, takový minimální rozdíl byl pravděpodobně způsoben zaokrouhlováním a nebudu k němu tedy přihlížet. Úspora by tedy v tomto případě byla nulová. Ke změně však dochází u daně z příjmů fyzických osob. Matka pana Starého by jako spolupracující osoba přinesla úsporu na dani ve výši 24 855 Kč, což představuje i celkovou úsporu na odvodech. Syn by rovněž přinesl úsporu na dani, a to 5 586 Kč, což je stejně jako u matky i celková úspora na odvodech. Toto tak byly maximální možné úspory na dani, kterých by poplatník mohl dosáhnout v případě, že by využil spolupracujících osob.

7.2.2 Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku

Na čem by kromě daně ještě mohlo být ušetřeno je sociální pojištění. Pokud se pro osobu jedná o vedlejší činnost a zisk této osoby nepřesáhl za zdaňovací období, již zmíněnou, rozhodnou částku, nebude tato osoba povinně účastna důchodového pojištění. Nyní už vím, že 30 % příjmů a výdajů dělalo více než 78 476 Kč, hledám tedy nejvyšší možné procentuální vyjádření příjmů a výdajů, kdy se příjmy po odečtení výdajů vlezou do hranice rozhodné částky. Po výpočtech jsem došla k výsledku, kdy se 14 % příjmů po odpočtu 14 % výdajů rovná zisku ve výši 77 742 Kč. V tomto případě by se spolupracující osoba vešla do rozhodné částky a nemusela by platit sociální pojištění.

Nyní se tedy pokusím snížit výši převáděných příjmů a výdajů na 14 % a převést je na poplatníkovu matku. Již vím, že převádět 14 % příjmů a výdajů na syna by bylo nevýhodné a touto variantou se proto nebudu zabývat. Panu Starému by totiž po převedení 14 % příjmů a výdajů na syna zůstal stále poměrně vysoký základ daně a chybělo by mu tak daňové zvýhodnění na dítě ve výši 19 404 Kč, které by nemohl využít. Na druhou stranu synova daň by byla příliš nízká, a tak by dostatečně nevyužil všech dostupných slev na dani. Došlo by sice k úspoře na pojištění i minimální úspoře na dani, avšak pouze zanedbatelné. Výhodnější je určitě zabývat se matkou poplatníka, která se již v předchozím bodě jevila velmi výhodně a v tomto případě navíc přinese úsporu na sociálním pojištění. Co se týká daně, poplatník si ji bude moci snížit o všechny dostupné slevy i obě daňové zvýhodnění na děti. Matčin základ daně je nízký, předpokládám tak nulovou daňovou povinnost. V následující tabulce tak převedu 14 % příjmů a výdajů právě na matku.

Tabulka 25: Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku

	Pan Starý	Matka
Celkové příjmy podle § 7	2 155 300 Kč	-
% z příjmů	86 % (1 853 558 Kč)	14 % (301 742 Kč)
Celkové výdaje	1 600 000 Kč	-
% z výdajů	86 % (1 376 000 Kč)	14 % (224 000 Kč)
Základ daně § 7	477 558 Kč	77 742 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Protože došlo ke změně dílčího základu daně z § 7 a vybraný poplatník má více druhů příjmů, je nutné přepočítat i celkový základ daně, viz. tabulka níže.

Tabulka 26: Výpočet celkového základu daně pana Starého

Dílčí základ daně § 6	0 Kč
Dílčí základ daně § 7	477 558 Kč
Dílčí základ daně § 8	115 Kč
Dílčí základ daně § 9	136 010 Kč
Dílčí základ daně § 10	0 Kč
Celkový základ daně	613 683 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový základ daně poplatníka činí 613 683 Kč. Dílčí základ daně spolupracující osoby ve výši 77 742 Kč je rovněž i celkovým základem daně této spolupracující osoby.

Tabulka 27: Výpočet daňové povinnosti po rozdělení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku

	Pan Starý	Matka
Základ daně	613 683 Kč	77 742 Kč
– Nezdánitelné části základu daně		
– Úroky	10 560 Kč	-
Upravený základ daně	603 123 Kč	77 742 Kč
Zaokrouhlený základ daně	603 100 Kč	77 700 Kč
Daň 15 %	90 465 Kč	11 655 Kč
– Slevy na dani		
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč	-
Daň po slevách	40 785 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti		
I. dítě	15 204 Kč	-
II. dítě	19 404 Kč	-
Daň	6 177 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Základ daně pana Starého jsem opět ponížila o úroky z hypotéky, matka pana Starého neuplatňuje žádné nezdánitelné části základu daně. V tomto případě sice poplatník kvůli vysokému základu daně nedosáhl daňového bonusu, jako tomu bylo při převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku. Na druhou stranu, jak jsem správně předpokládala, daňová povinnost matky poplatníka je nulová. Její daň před slevami činí 11 655 Kč, po uplatnění slevy na poplatníka je nulová. Celková daňová povinnost pana Starého je ve výši 6 177 Kč.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

Vyměřovací základ (pan Starý): 477 558 Kč x 50 % = 238 779 Kč

Pojistné (pan Starý): 238 779 Kč x 13,5 % = 32 236 Kč

Vyměřovací základ (spolupracují matka): 77 742 Kč x 50 % = 38 871 Kč

Pojistné (spolupracují matka): 38 871 Kč x 13,5 % = 5 248 Kč

Pan Starý by v tomto případě odvedl 13,5 % pojistné v částce 32 236 Kč ze skutečně dosaženého vyměřovacího základu ve výši 238 779 Kč. Pro matku by se jednalo o činnost vedlejší, což znamená, že pojištění by odvedla z dosaženého hrubého zisku, přičemž by nemusela dodržet minimální vyměřovací základ. Matka by tak zdravotní pojišťovně odvedla 5 248 Kč.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ:

Vyměřovací základ (pan Starý): 477 558 Kč x 50 % = 238 779 Kč

Pojistné (pan Starý): 238 779 Kč x 29,2 % = 69 724 Kč

Na sociálním pojištění by pan Starý odvedl 29,2 % v částce 69 724 Kč z vyměřovacího základu, který je stejný jako pro účely zdravotního pojištění. Protože zisk spolupracující osoby nepřesáhl za zdaňovací období roku 2019 rozhodnou částku, není povinna účastnit se důchodového pojištění. Celkové odvody na dani a pojistném a úsporu v případě převedení 14 % příjmů a 14 % výdajů na spolupracující manželku nebo na spolupracující matku zobrazuje tabulka 28.

Tabulka 28: Celkové odvody po převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku

	Paušální výdaje	Spolupracující matka		Úspora
	Pan Starý	Pan Starý	Matka	
Zdravotní pojištění	37 483 Kč	32 236 Kč	5 248 Kč	0 Kč
Sociální pojištění	81 074 Kč	69 724 Kč	0 Kč	11 350 Kč
Daň	17 832 Kč	6 177 Kč	0 Kč	11 655 Kč
Úspora celkem				23 005 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno výše, na zdravotním pojištění nemůžeme při přerozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osobu počítat s žádnou úsporou. Na zdravotním pojištění by tak

poplatník nezaplatil víc, ale ani méně. Na druhou stranu na sociálním pojištění by poplatník díky nízkému zisku matky a manželky, které nejsou povinné pojistné odvést, ušetřil 11 350 Kč. Na dani by kvůli převedení nízkého poměru příjmů a výdajů zaplatil pan Starý v případě manželky více, a to o 13 185 Kč. Zůstane mu totiž stále poměrně vysoký základ daně, kde však nemá dostatek slev na jeho ponížení. Úspora na odvodech by tak v tomto případě nebyla žádná. Využit manželky jako spolupracující osoby nebude pro poplatníka výhodnou variantou. V tabulkách je jasně vidět, že i v tomto případě vychází jako velmi výhodná možnost optimalizace matka poplatníka, a to především v oblasti daně z příjmů fyzických osob. Zde by došlo k úspoře 11 655 Kč. Celková úspora na odvodech by v případě spolupráce matky představovala 23 005 Kč.

7.2.3 Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna

Převést příjmy a výdaje je možné i na více než jednu spolupracující osobu. Jako poslední možnost tak zkusím převést 14 % příjmů a výdajů na matku a 14 % příjmů a výdajů na syna. Manželka se sama o sobě již v předchozím bodě jevila nevýhodně a dát ji do kombinace s jinými spolupracujícími osobami by bylo bezpředmětné. Celkově tak na spolupracující osoby převedu 28 % příjmů a výdajů poplatníka. Pokud převedu pouze 28 %, z toho 14 % na matku a 14 % na syna, můžu získat alespoň úsporu na pojištění. Na zdravotním pojištění navíc nebudu muset doplácet do minima. Poměr převedených příjmů a výdajů zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 29: Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna

	Pan Starý	Matka	Syn
Celkové příjmy	2 155 300 Kč	-	-
% z příjmů	72 % (1 551 816 Kč)	14 % (301 742 Kč)	14 % (301 742 Kč)
Celkové výdaje	1 600 000 Kč	-	-
% z výdajů	72 % (1 152 000 Kč)	14 % (224 000 Kč)	14 % (224 000 Kč)
Základ daně § 7	399 816 Kč	77 742 Kč	77 742 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Základ daně u každé spolupracující osoby zde činí 77 742 Kč. Dílčí základ daně z § 7 pana Starého představuje 399 816 Kč, opět bude nutné přepočítat celkový základ daně.

Tabulka 30: Výpočet celkového základu daně pana Starého

Dílčí základ daně § 6	0 Kč
Dílčí základ daně § 7	399 816 Kč
Dílčí základ daně § 8	115 Kč
Dílčí základ daně § 9	136 010 Kč
Dílčí základ daně § 10	0 Kč
Celkový základ daně	535 941 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový základ daně z § 6–10 představuje 535 941 Kč. Nyní tedy můžu spočítat daňovou povinnost domácnosti v případě převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna viz. tabulka 31.

Tabulka 31: Výpočet daňové povinnosti po rozdělení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna

	Pan Starý	Matka	Syn
Základ daně	535 941 Kč	77 742 Kč	77 742 Kč
Nezdanitelné části základu daně			
– Úroky	10 560 Kč	-	-
Upravený základ daně	525 381 Kč	77 742 Kč	77 742 Kč
Zaokrouhlený základ daně	525 300 Kč	77 700 Kč	77 700 Kč
Daň 15 %	78 795 Kč	11 655 Kč	11 655 Kč
– Slevy na dani			
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč	-	-
– Sleva na studenta		-	4 020 Kč
Daň po slevách	29 115 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti			
I. dítě	15 204 Kč	-	-
II. dítě	-	-	-
Daň	13 911 Kč	0 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Kombinace slev by v tomto případě přinesla nulovou daňovou povinnost u obou spolupracujících osob. Každý si může uplatnit základní slevu na poplatníka, pan Starý si navíc uplatní slevu na manželku a syn slevu na studenta. Daň po slevách u pana Starého představuje 29 115 Kč. Musel se zde vzdát slevy na II. vyživované dítě ve výši 19 404 Kč, protože dítě je zde zároveň spolupracující osobou. Uplatnil si tak pouze slevu na I. dítě ve

výši 15 204 Kč. Celková daňová povinnost pana Starého dělá 13 911 Kč, což je zároveň i konečná daň za celou domácnost.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Vyměřovací základ (pan Starý): 399 816 Kč x 50 % = 199 908 Kč

Pojistné (pan Starý): 199 908 Kč x 13,5 % = 26 988 Kč

Vyměřovací základ (spolupracují matka): 77 742 Kč x 50 % = 38 871 Kč

Pojistné (spolupracují matka): 38 871 Kč x 13,5 % = 5 248 Kč

Vyměřovací základ (spolupracují syn): 77 742 Kč x 50 % = 38 871 Kč

Pojistné (spolupracují syn): 38 871 Kč x 13,5 % = 5 248 Kč

Vyměřovací základ pana Starého je vyšší než minimální, odvede tedy zdravotní pojištění z dosaženého vyměřovacího základu ve výši 26 988 Kč. Matka i syn odvedou pojistné ve stejné výši 5 248 Kč. Celkově tak rodina na zdravotním pojištění zaplatí částku ve výši 37 484 Kč.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

Vyměřovací základ (pan Starý): 399 816 Kč x 50 % = 199 908 Kč

Pojistné (pan Starý): 199 908 Kč x 29,2 % = 58 374 Kč

Sociální pojištění ve výši 58 374 Kč odvede v tomto případě pouze pan Starý. Vyměřovací základ matky poplatníka a syna poplatníka se vleze do rozhodné částky, nejsou tedy účastni důchodového pojištění. Tabulka 32 zobrazuje celkové odvody a úsporu na dani a pojistném.

Tabulka 32: Celkové odvody po převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna

	Paušální výdaje	Spolupracující osoby			Úspora
	Pan Starý	P. Starý	Matka	Syn	
Zdravotní pojištění	37 483 Kč	26 988 Kč	5 248 Kč	5 248 Kč	0 Kč
Sociální pojištění	81 074 Kč	58 374 Kč	0 Kč	0 Kč	22 700 Kč
Daň	17 832 Kč	13 911 Kč	0 Kč	0 Kč	3 921 Kč
Úspora celkem					26 621 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Na zdravotním pojištění opět nedochází k žádné úspoře. Co se však týče sociálního pojištění, zde jsem docílila požadované úspory. Celkově se mi na sociálním pojištění podařilo ušetřit 22 700 Kč. Úspora na dani není tak vysoká, poplatník zde ušetří pouhých 3 921 Kč. Celkově však tato varianta vychází jako nejvýhodnější ze všech. Pan Starý by zde celkově uspořil 26 621 Kč.

Z výpočtů jsem tedy zjistila, že nejvyšší úspory na dani z příjmů by poplatník dosáhl převedením 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku. Matka by zde odvedla daň ve výši 135 Kč, pan Starý by na dani neodvedl nic, naopak by dosáhl daňového bonusu ve výši 7 158 Kč. Na druhou stranu by nedošlo k žádné úspoře na pojištění. Na sociálním pojištění odvede rodina méně pouze v případě, že na spolupracující osobu budou převedeny takové příjmy, které se po odpočtu výdajů vlezou do hranice rozhodné částky. K tomuto došlo pouze po převedení 14 % příjmů a výdajů na matku poplatníka nebo v případě kombinace matky a syna, a právě tato kombinace přináší nejvyšší úsporu na sociálním pojištění a zároveň i celkovou nejvyšší úsporu na odvodech. Tabulka 33 zobrazuje srovnání celkových odvodů na dani a sociálním pojištění před a po využití spolupracujících osob.

Tabulka 33: Srovnání celkových odvodů na dani a pojistném domácnosti před a po využití institutu spolupracujících osob

	Bez spolupracující osoby	Převedení 30 % na matku	Převedení 30 % na syna	Převedení 14 % na matku	Převedení 28 % na matku a syna
Daň	17 832 Kč	135 Kč	12 246 Kč	6 177 Kč	13 911 Kč
Sociální pojištění	81 074 Kč	81 074 Kč	81 074 Kč	69 724 Kč	58 374 Kč
Doplatek DDP 2018	13 005 Kč				
Doplatek ČSSZ 2018	12 665 Kč				
Odvody celkem	124 576 Kč	106 879 Kč	118 990 Kč	101 571 Kč	97 955 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Protože na zdravotním pojištění nešetří poplatník v žádné variantě, do této tabulky jsem jej neuváděla. Je nutné brát v potaz i doplatky na dani a sociálním pojištění, které by vznikly v důsledku přechodu na paušální výdaje. Nejvýhodnější varianta pro rok 2019 by byla využit

dvou spolupracujících osob, kde by poplatník celkově odvedl 97 955 Kč. Na dani z příjmů by rodina celkově odvedla 13 140 Kč, z toho 13 005 Kč činí doplatek způsobený přechodem na paušální výdaje. Celkové sociální pojištění by za rok 2019 činilo stejně, jako bez využití spolupracující osoby, tedy 81 074 Kč plus doplatek 12 665 Kč, který by musel poplatník zaplatit ČSSZ kvůli změnám v přehledu, způsobeným přechodem na paušální výdaje. Druhou nejvýhodnější variantou by pak bylo převedení 14 % příjmů a výdajů na pouze na spolupracující matku. V tomto případě by pan Starý celkově odvedl 101 571 Kč. Rovněž jsou zde zahrnuty doplatky daně a pojistného ve výši 25 670 Kč. Daňová povinnost celé domácnosti v případě převedení 14 % příjmů a výdajů na matku by za rok 2019 činila 6 177 Kč. Na sociálním pojistném by bylo za zdaňovací období roku 2019 odvedeno 69 724 Kč

7.3 Skutečné výdaje

Doposud jsem se pokoušela snížit daňové zatížení poplatníka, přičemž jsem vycházela pouze z paušálních výdajů. Jak jsem již zmínila v kapitole 7.1, konkrétně v oblasti paušálních výdajů docházelo v průběhu let k častým legislativním změnám a není tedy jisté, že paušální výdaje budou pro mého poplatníka výhodné i v budoucnu. Dalším důvodem, proč je třeba optimalizovat i na základě skutečně dosažených výdajů je možné navýšení těchto výdajů v následujících zdaňovacích obdobích. Poptávka po činnosti, kterou se zabývá mnou vybraný poplatník, konkrétně klempířství a pokrývačství, stoupá rychle, a je tedy možné, že pan Starý by v budoucnu přijal nějakého zaměstnance. Přijetím zaměstnance by došlo k navýšení skutečných výdajů, a tak by již paušální výdaje nebyly nejvýhodnější možností. Z tohoto důvodu zkusím optimalizovat daň a odvody na pojistném rovněž na základě skutečných výdajů z daňové evidence poplatníka. Využiji k tomu paušálních výdajů na dopravu.

7.3.1 Paušál na dopravu

V této části se tedy pokusím optimalizovat daňové zatížení poplatníka pomocí paušálních výdajů na automobil. Tuto metodu může poplatník využít jen tehdy, pokud vede daňovou evidenci a uplatňuje skutečné výdaje podle dokladů, což náš podnikatel splňuje. Automobil byl využíván po celý kalendářní rok 2019 pouze k podnikatelské činnosti. Jako výdaj tedy můžeme uplatnit celých 5 000 Kč měsíčně.

$$5\,000\text{ Kč} \times 12\text{ (měsíců)} = 60\,000\text{ Kč}$$

Paušální výdaje na dopravu již zahrnují výdaje na spotřebované pohonné hmoty a rovněž parkovné. Ostatní výdaje související s využíváním automobilu zůstávají neměnné. Viz. tabulka 34.

Tabulka 34: Výdaje na automobil při využití paušálu na dopravu

Výdaj	Částka
Paušál na dopravu	60 000 Kč
Odpis automobilu	84 550 Kč
Povinné ručení	4 309 Kč
Havarijní pojištění	12 178 Kč
Servis automobilu	3 250 Kč
Dálniční známka	1 500 Kč
Silniční daň	1 560 Kč
Ostatní náklady	1 668 Kč
Σ celkem	169 015 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Místo výdajů na spotřebované pohonné hmoty ve výši 41 206 Kč a výdajů na parkovné ve výši 2 500 Kč jsme uplatnili jednotný paušál ve výši 5 000 Kč měsíčně, což nám za celý rok dělá 60 000 Kč. Tímto způsobem se nám podařilo navýšit výdaje na automobil o 16 294 Kč. Změna výdajů na automobil se nám samozřejmě promítne i ve změně celkových výdajů ze samostatné činnosti, což můžeme vidět v tabulce níže.

Tabulka 35: Skutečné výdaje pana Starého v roce 2019 při využití paušálu na dopravu

Výdaj	Částka
Materiál	1 194 909 Kč
Nářadí	149 880 Kč
Pracovní oděv	5 940 Kč
Výdaje na automobil	169 015 Kč
Telefon	9 600 Kč
Ochranné pomůcky	25 450 Kč
Ostatní výdaje	7 800 Kč
Σ celkem	1 562 594 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě využití skutečných výdajů na automobil dosahují celkové výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů výše 1 546 300 Kč naopak při využití paušálu na dopravu se výdaje zvýší na 1 562 594 Kč. V konečné fázi nám tento krok dopomohl k vyšším celkovým výdajům ze samostatné činnosti. Toto se nám následně promítne i v nižším základu daně, a

tedy i nižší dani. Celý výpočet daňové povinnosti za rok 2019 s využitím paušálu na dopravu zobrazuje tabulka níže.

<i>Příjmy ze samostatné činnosti</i>	<i>2 155 300 Kč</i>
<i>Výdaje skutečně vynaložené</i>	<i>1 562 594 Kč</i>
<u>Dílčí základ daně podle § 7</u>	<u>592 706 Kč</u>

Tabulka 36: Výpočet daňové povinnosti za rok 2019 při využití paušálu na dopravu

Dílčí základ daně § 6	0 Kč
Dílčí základ daně § 7	592 706 Kč
Dílčí základ daně § 8	115 Kč
Dílčí základ daně § 9	136 010 Kč
Dílčí základ daně § 10	0 Kč
Základ daně	728 831 Kč
– Nezdánitelné části základu daně	
– Úroky	10 560 Kč
Upravený základ daně	718 271 Kč
Zaokrouhlený základ daně	718 200 Kč
Daň 15 %	107 730 Kč
– Slevy na dani	
– Sleva na poplatníka	24 840 Kč
– Sleva na manželku	24 840 Kč
Daň po slevách	58 050 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované děti	
I. dítě	15 204 Kč
II. dítě	19 404 Kč
Daň	23 442 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Základ daně pana Starého jsme ještě ponížili o úroky z hypotečního úvěru, upravený základ daně tak dělá 718 271 Kč. Vypočtená daň činí 107 730 Kč. Následně můžeme uplatnit slevu na poplatníka a slevu na manželku, daň po slevách činí 58 050 Kč. Panu Starému můžeme rovněž uplatnit obě daňové zvýhodnění na vyživované děti. Konečná daňová povinnost pana Starého činí 23 442 Kč.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

Vyměřovací základ: $592\,706\text{ Kč} \times 50\% = 296\,353\text{ Kč}$

Pojistné: $296\,353\text{ Kč} \times 13,5\% = 40\,008\text{ Kč}$

Vypočtené zdravotní pojištění pana Starého by v tomto případě vycházelo na 40 008 Kč.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ:

Vyměřovací základ (pan Starý): $592\,706\text{ Kč} \times 50\% = 296\,353\text{ Kč}$

Pojistné (pan Starý): $296\,353\text{ Kč} \times 29,2\% = 86\,536\text{ Kč}$

Sociální pojištění pana Starého v případě uplatnění paušálu na dopravu by za rok 2019 vycházelo na 86 536 Kč. Přehled celkových odvodů a úspor je zobrazen v tabulce 37.

Tabulka 37: Daň a odvody na pojistném pana Starého s využitím paušálu na dopravu

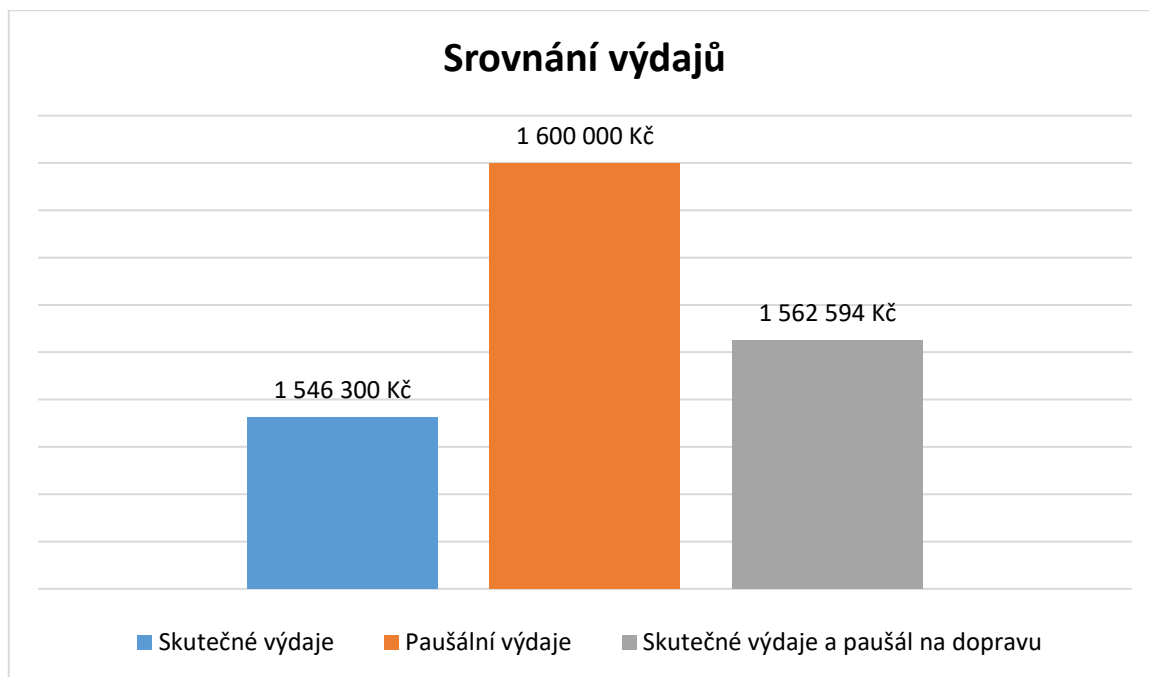
	Před optimalizací	Paušál na auto	Úspora
Zdravotní pojištění	41 108 Kč	40 008 Kč	1 100 Kč
Sociální pojištění	88 914 Kč	86 536 Kč	2 378 Kč
Daň	25 887 Kč	23 442 Kč	2 445 Kč
Úspora celkem			5 923 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky můžeme vidět, že v případě využití paušálu na dopravu by poplatník na odvodech celkově ušetřil 5 923 Kč, z toho 1 100 Kč na zdravotním pojištění, 2 378 Kč na sociálním pojištění a 2 445 Kč na dani z příjmů. Úspora by však nebyla ani zdaleka tak vysoká jako v případě uplatnění paušálních výdajů.

7.4 Zhodnocení a doporučení

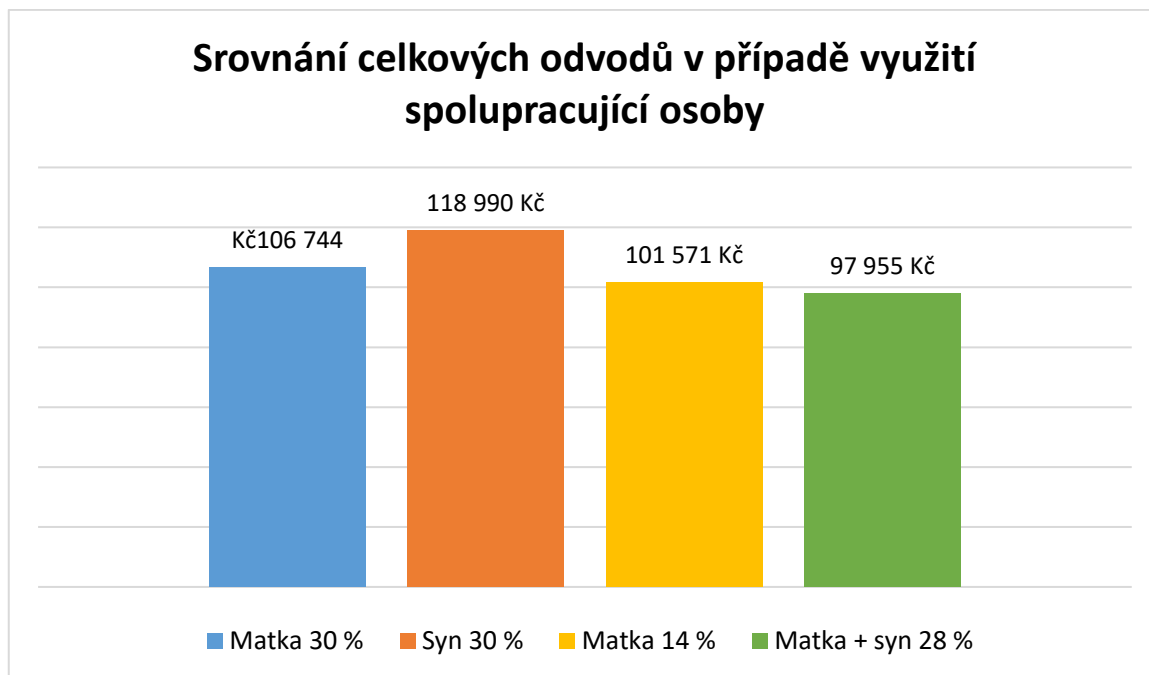
V této části se pokusím zhodnotit výsledky mých výpočtů a doporučit poplatníkovi nejlepší a nejvýhodnější možnost. Nejdříve bych ráda zhodnotila celkové výdaje, a to v případě uplatnění skutečných výdajů, uplatnění skutečných výdajů s využitím paušálu na dopravu a uplatnění paušálních výdajů.

Obrázek 5: Srovnání výdajů

Z obrázku 5 je zřejmé, že pro vybraný rok by bylo pro pana Starého lepší uplatnit výdaje procentem z příjmů, nelze však jasně určit, zda tato varianta bude výhodná i do budoucna. Ve svých výpočtech jsem tedy vycházela z roku 2019, kde pan Starý stejně jako v předchozích letech, vede daňovou evidenci a uplatňuje skutečné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Po srovnání daňových přiznání z minulých let jsem došla k závěru, že celkové příjmy a výdaje pana starého si drží poměrně konstantní výši a v žádném roce nedošlo k převratným výkyvům. Je tedy čistě na poplatníkovi, zda se pro paušální výdaje rozhodne. Pokud by se poplatník chystal investovat (např. by chtěl přibrat zaměstnance), rozhodně by pro něj bylo výhodnější zůstat u skutečných výdajů a navýšit je případným paušálem na dopravu.

V každém případě bych poplatníkovi doporučila využít spolupracujících osob. Obrázek 6 zobrazuje celkové odvody domácnosti za rok 2019 s využitím vybraných spolupracujících osob.

Obrázek 6: Srovnání úspor v případě využití spolupracující osoby

Z obrázku 6 je viditelné, že nejvýhodnější možností by pro rok 2019 bylo využít kombinaci dvou spolupracujících osob, a to matky a syna. Tato kombinace totiž přináší nejnižší celkové odvody na dani a pojistném ve výši 97 955 Kč. Na dani by bylo za celou domácnost odvedeno 13 911 Kč plus doplatek daně ve výši 13 005 Kč způsobený přechodem na paušální výdaje. Sociální pojištění by za celou domácnost činilo 58 374 Kč plus částka 12 665 Kč, kterou by poplatník musel doplatit ČSSZ, a která rovněž vznikla přechodem na paušální výdaje.

Druhou nejvýhodnější možností pro rok 2019 by bylo využít pouze spolupracující matky a přerozdělit na ni 14 % příjmů a výdajů. Zde by poplatník celkově odvedl 101 571 Kč, a to včetně doplateků za přechod na paušální výdaje. Na dani by za celou domácnost bylo odvedeno 19 182 Kč, z toho 6 177 Kč za zdaňovací období roku 2019 a 13 005 Kč jako doplatek vzniklý změnou uplatňovaných výdajů. Na sociálním pojištění by bylo celkově odvedeno 82 389 Kč, z toho 69 724 Kč za zdaňovací období roku 2019 a 12 665 Kč jako doplatek ČSSZ, rovněž vzniklý přechodem na paušální výdaje.

Třetí nejvýhodnější možnost, avšak ta, ke které se nejvíce přikláním je využít pouze matky poplatníka a převést na ni 30 % příjmů a výdajů. Celkově by sice poplatník odvedl vyšší částku, a to 106 744 Kč, dochází zde však k nejvyšší úspoře z hlediska daně z příjmů. Nebudu teď brát v potaz doplatky na dani a pojištění, které by vznikly přechodem na paušální výdaje, jedná se totiž o jednorázovou záležitost při změně uplatňování výdajů a já

se chci pokusit co nejdůstojněji zobrazit v čem je tato varianta nejlepší. Za zdaňovací období roku 2019 by daň odvedla pouze matka poplatníka, a to ve výši 135 Kč, poplatník by na druhou stranu dosáhl daňového bonusu ve výši 7 158 Kč. Na sociálním pojištění by k žádné úspoře nedošlo, což však vnímám jako hlavní pozitivum, protože navzdory tomu by byla celková úspora poměrně vysoká. Je nutné si totiž uvědomit, že úspory, které by díky spolupracujícím osobám vznikaly na sociálním pojištění nemusí být pro poplatníka do budoucna velkou výhodou, a to hlavně z hlediska důchodu. Živnostníci obecně odvádí na sociálním pojištění méně, než např. zaměstnanec. Je to způsobeno výpočtem pojistného pouze z poloviny rozdílu mezi příjmy a výdaji. Za zaměstnance navíc odvádí pojistné i zaměstnavatel a celková částka je tedy vyšší. Pokud by tedy u pana Starého došlo k dalšímu snížení vyměřovacího základu pro výpočet sociálního pojištění, měl by jako OSVČ v budoucnu nízký důchod. Mohl by si sice dobrovolně navýšit vyměřovací základ pro odvod sociálního pojištění, avšak když je optimalizace postavena především na úspoře v oblasti sociálního pojištění bylo by to celé bezpředmětné. Z mého hlediska je tedy nejlepší hledat především úsporu na dani, a ne na pojistném. Jestli tedy poplatníkovi nevádí zaplatit na sociálním pojištění více, přiklání bych se právě k variantě převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku.

Pokud by poplatníková matka z různých důvodů se spoluprací nesouhlasila, doporučila bych využít jako spolupracující osobu syna Petra a převést na něj 30 % příjmů a výdajů. Celkově by poplatník odvedl 106 744 Kč. Z toho 25 251 Kč na dani z příjmů včetně doplatku z přechodu na paušální výdaje. Na sociálním pojištění by zaplatil stejně jako kdyby spolupracující osoby vůbec nevyužil plus doplatek 12 665 Kč z opravného přehledu pro ČSSZ. Pokud tedy opět nebudu k doplatkům přihlížet na pojistném by neodvedl méně, což je pozitivní. Negativem této varianty však je, že zde nedojde k tak vysoké úspoře na dani, jako v případě spolupracující matky.

Jestliže se tedy poplatník rozhodne, že rozdělí příjmy a výdaje na spolupracující osobu, ať už jakoukoliv, je nutné tuto skutečnost oznámit finančnímu úřadu, ČSSZ a příslušné zdravotní pojišťovně. Finančnímu úřadu se hlásí do 30 dnů od zahájení spolupráce, OSSZ a zdravotní pojišťovně do 8 dnů po zahájení takové činnosti. Oznamovat zahájení spolupráce spolupracujících osob vykonávajících vedlejší SVČ je nutno hned, a ne až při podání přehledu. Učiní-li to poplatník později, hrozí udělení pokuty a u OSVČ vykonávajících hlavní SVČ i doložení penále. Proto je vhodné využití institutu spolupracujících osob plánovat předem a dotyčnou osobu na úřady včas přihlásit. O celkové výši přerozdělení se

pan Starý rozhodne až po skončení zdaňovacího období, a to dle výše dosažených příjmů. Jestliže nebude přerozdělovat nic, podá spolupracující osoba nulové přehledy ČSSZ a zdravotní pojišťovně. Daňové přiznání podává pouze, jestliže má tuto povinnost dle § 38 g zákona o daních z příjmů, tj. pro jiný druh příjmů. Velkou výhodou by v tomto případě bylo, že pro syna i matku by se jednalo o vedlejší činnost, v prvním roce podnikání by tak nemuseli platit zálohy na zdravotní a sociální pojištění.

Protože daňové přiznání za rok 2019 již poplatník podal, poslouží mu tato daňová optimalizace jako vzor pro další roky podnikání. Pokud se výše poplatníkových příjmů a výdajů bude, jako doposud, pohybovat konstantně a nedojde k žádným legislativním změnám, především v oblasti uplatňování paušálních výdajů, doporučila bych je využít v kombinaci se spolupracujícími osobami i v budoucnu. Pokud již teď poplatník ví, že bude investovat a skutečné výdaje by tak byly výhodnější, doporučila bych zůstat u daňové evidence a uplatňování skutečných výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů v kombinaci s paušálem na dopravu. I v tomto případě bych ale využila institutu spolupracujících osob. Spolupráci stačí pouze ohlásit, o tom, jestli bude poplatník něco přerozdělovat se rozhodne až na konci zdaňovacího období, pokud by tak spolupráce nevyházela výhodně, nepřerozdělí na spolupracující osoby nic.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala optimalizací daně z příjmů fyzických osob. V teoretické části byl stručně popsán daňový systém České republiky, především však bylo mířeno na daň z příjmů fyzických osob a s ní související problematiku zdravotního a sociálního pojištění. Využila jsem k tomu odborné literatury, která byla v souladu s aktuálními zákony pro vybrané zdaňovací období. Zpracování daných informací poskytlo především důležité odrazové můstky pro analýzu daňové povinnosti v části praktické.

V praktické části této bakalářské práce jsem analyzovala daňové zatížení mnou vybraného poplatníka. Mým cílem však nebylo uspořít pouze na dani z příjmů, nýbrž na celkových odvodech, tedy i na zdravotním a sociálním pojištění. Navrhla jsem tedy několik způsobů, jak legálně snížit daňovou povinnost poplatníka. Jednotlivé možnosti jsem zhodnotila a zdůvodnila jsem v čem jsou výhodné, popřípadě nevýhodné. Některé řešení se totiž mohou v daném roce podnikání jevit jako výhodná, avšak vzhledem k neustále se měnícím daňovým zákonům a ekonomickému prostředí v České republice nelze zaručit jejich výhodnost i do budoucna. K častým legislativním změnám dochází na příklad v oblasti uplatňování paušálních výdajů. V roce 2018 by si poplatník mohl sice uplatnit 80% paušál, avšak maximálně do výše 800 000 Kč, což by konkrétně pro mého podnikatele nebylo výhodné. Do roku 2017 navíc nebylo možné uplatnit slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti v případě, že dílčí základ daně, kde jsou uplatněny paušální výdaje, přesahuje 50 % celkového základu daně.

Od 1. dubna 2019 dochází k opětovnému zvýšení maximální částky paušálních výdajů, což ocení zejména poplatníci s ročními příjmy v rozmezí mezi 1 000 000 Kč a 2 000 000 Kč, mezi nimi se nachází i mnou zvolený podnikatel.

O snížení odvodů jsem se pokoušela především prostřednictvím institutu spolupracujících osob, která by poplatníkovi přinesla nemalou úsporu. Navrhla jsem a zhodnotila několik možností optimalizace pomocí spolupracujících osob. V konečné fázi však záleží čistě na poplatníkovi, pro jakou variantu optimalizace se rozhodne.

Na závěr bych jen podotkla, že tematika daní a pojistného je náročná. Je třeba se mít na pozoru a mít povědomí právě o legislativních změnách v této oblasti. O daně a pojistné by se měl zajímat každý, od zaměstnanců, přes OSVČ, až po osoby bez zdanitelných příjmů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČERVINKA, Tomáš. *Zdravotní pojištění: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ: s komentářem a příklady*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, 168 s. ISBN 978-80-7554-130-7.

Daň z příjmů fyzických osob – roční zúčtování, slevy na dani, daňový bonus, odečitatelné položky. In: *Finance* [online]. © 2020 [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/dan-z-prijmu-fo/rocnizuctovani/>

DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2019*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 304 s. ISBN 978-80-7598-315-2.

HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 125 s. ISBN 978-80-7598-239-1.

KANDLER, Ladislav. Podnikání spolupracující osoby. In: *Portál Pohoda* [online]. © 2012, 18. 1. 2013 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/podnikani-spolupracujici-osoby/>

Kdo je osoba samostatně výdělečně. VZP [online]. © 2020 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/kdo-je-osoba-samostatne-vydelecne-cinna>

KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vyd. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018, 248 s. ISBN 978-80-87974-17-9.

KONEČNÁ, Jana. Paušál na auto do výdajů. In: *Jak podnikat* [online]. © 2020, 11. 3. 2020 [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <https://www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-auto.php>

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 272 s. ISBN 978-80-7598-165-3.

MACHÁČEK, Ivan. *Optimalizace daně z příjmů fyzických osob: postupy, jak platit co nejnižší daň*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2019, 280 s. ISBN 978-80-7554-195-6.

MINISTERSTVO FINANCÍ. *Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění* [online]. © 2018 [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: www.mvcr.cz/skripta-02-dane-poplatky-a-jopp-2018-06-21-pdf

Obecné informace. *Finanční správa* [online]. © 2020 [cit. 2020-05-08]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/obecne-informace>

PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 12. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2019, 352 s. ISBN 978-80-7554-222-9.

Povinnosti OSVČ. VZP [online]. © 2020 [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/povinnosti-osvc>

Povinnosti OSVČ v sociálním zabezpečení. ČSSZ [online]. © 2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/osvc-povinnosti>

PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ. *Daň z příjmů srozumitelně*. 2. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2018, 168 s. ISBN 978-80-7418-295-2.

Revenue Statistics. OECD [online]. © 2019 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/0bbc27da-en>

SCHELLEKENS, Marnix. *European tax handbook 2019*. Amsterdam: IBFD, 2019, 1250 s. ISBN 978-90-8722-521-6.

SOLITEA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. Ušetřete při podnikání díky spolupracující osobě. In: *Money* [online]. © 2020, 14. 1. 2020 [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://money.cz/dane-a-ucetnictvi/usetrete-pri-podnikani-diky-spolupracujici-osobe/>

UVÍROVÁ, Lenka. Paušální výdaje na dopravu. In: *Portál Pohoda* [online]. © 2012, 5. 4. 2013 [cit. 2020-06-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/pausalni-vydaje-na-dopravu-1/>

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. V Praze: 1. VOX, 2018, 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 452 s. ISBN 978-80-7552-926-8.

Vyměřovací základ a výpočet pojistného. VZP [online]. © 2020 [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho>

Zákon č. 48/1997 Sb. ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>

Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 18. prosince 1992 o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-04-08]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586#cast1>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
DDP	Dodatečné daňové přiznání
DZD	Dílčí základ daně
FO	Fyzická osoba
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PZDP	Poslední známá daňová povinnost
SP	Sociální pojištění
SVČ	Samostatná výdělečná činnost
VZP	Veřejná zdravotní pojišťovna
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZP	Zdravotní pojištění
ZTP	Zvlášť těžké postižení
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení/průvodce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Charakteristika daňové soustavy (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2018, str. 13, vlastní zpracování).....	12
Obrázek 2: Daňový mix v českém daňovém systému v roce 2017 (OECD Revenue Statistics, aktuální vydání)	15
Obrázek 3: Slevy na dani z příjmů fyzických osob (Vančurová, 2017, str. 328, vlastní zpracování).....	29
Obrázek 4: Části systému sociálního pojištění v České republice (Vančurová, Láchová, 2018, str. 156, vlastní zpracování)	39
Obrázek 5: Srovnání výdajů	78
Obrázek 6: Srovnání úspor v případě využití spolupracující osoby	79

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Schéma výpočtu zálohy na daň v případě, že poplatník podepsal prohlášení k dani.....	20
Tabulka 2: Základ daně z příjmů fyzických osob.....	25
Tabulka 3: Slevy na dani	29
Tabulka 4: Velikost daňového zvýhodnění na dítě.....	31
Tabulka 5: Zálohy na daň z příjmů podle poslední známé daňové	34
Tabulka 6: Vývoj vyměřovacích základů a pojistného OSVČ v letech 2017–2020	42
Tabulka 7: Vývoj vyměřovacích základů a pojistného OSVČ v letech 2017–2020	45
Tabulka 8: Odpisový plán automobilu.....	48
Tabulka 9: Skutečné výdaje na automobil.....	48
Tabulka 10: Skutečné výdaje pana Starého v roce 2019	49
Tabulka 11: Příjmy a výdaje související s pronájmem chalupy	50
Tabulka 12: Výpočet daňové povinnosti za rok 2019	51
Tabulka 13: Daň a odvody na pojistném pana Starého za rok 2019 před optimalizací.....	53
Tabulka 14: Výpočet daňové povinnosti za rok 2018	55
Tabulka 15: Navýšení základu daně roku 2018 o zásoby na skladě.....	56
Tabulka 16: Výpočet dílčího základu daně ze samostatné činnosti za rok 2018.....	57
Tabulka 17: Srovnání skutečných a paušálních výdajů	57
Tabulka 18: Výpočet daňové povinnosti za rok 2019 při využití paušálních výdajů.....	58
Tabulka 19: Daň a odvody na pojistném pana Starého s využitím paušálních výdajů.....	59
Tabulka 20: Převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo spolupracujícího syna	62
Tabulka 21: Výpočet celkového základu daně pana Starého	63
Tabulka 22: Výpočet daňové povinnosti po rozdělení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku nebo na spolupracujícího syna	63
Tabulka 23: Celkové odvody po převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracující matku	65
Tabulka 24: Celkové odvody po převedení 30 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna	66
Tabulka 25: Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku	67
Tabulka 26: Výpočet celkového základu daně pana Starého	68
Tabulka 27: Výpočet daňové povinnosti po rozdělení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku	68
Tabulka 28: Celkové odvody po převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku	69

Tabulka 29: Převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna.....	70
Tabulka 30: Výpočet celkového základu daně pana Starého	71
Tabulka 31: Výpočet daňové povinnosti po rozdělení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna	71
Tabulka 32: Celkové odvody po převedení 14 % příjmů a výdajů na spolupracující matku a 14 % příjmů a výdajů na spolupracujícího syna	72
Tabulka 33: Srovnání celkových odvodů na dani a pojistném domácnosti před a po využití institutu spolupracujících osob	73
Tabulka 34: Výdaje na automobil při využití paušálu na dopravu	75
Tabulka 35: Skutečné výdaje pana Starého v roce 2019 při využití paušálu na dopravu.....	75
Tabulka 36: Výpočet daňové povinnosti za rok 2019 při využití paušálu na dopravu.....	76
Tabulka 37: Daň a odvody na pojistném pana Starého s využitím paušálu na dopravu.....	77

